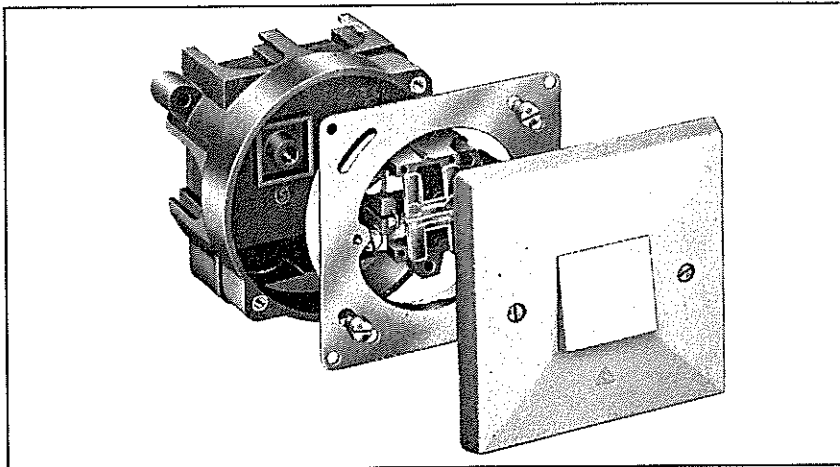




ANURATA

N:o 1/1972

Strömforsin tehdas on erikoistunut sähköasennustarvikkeiden valmistukseen.



Tuotantomme käsittää yli 500 tuotetta. Kaikissa muovi on tärkeä tekijä. Kuvassa näkyvä roiskevedenpitävä kytkin rasioineen on hyvä esimerkki tehtaamme korkeatasoisesta muotoilusta ja turvallisesta laadusta. Strömforsin sähköinen sisustus liittyy saumattomasti nykypäivään ja yöhön.



Pyytäkää luettelomme!

Myyntikonttori ja -näyttely: E. Esplanadi 14, Hki 13, Puh. vaihte 11 001

Harvinainen,
upea kuvateos

Suomen Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsas

Teos on nahkaselkäinen,
painettu kellertävälle
erikoistaidepainopaperille.
Teksti molemmilla
kotimaisilla kielillä.

Tilattavissa allaolevalla
osoitteella tai puhelimitse.

Hinta mk 50,—



JERMUN LP-KANSIO

muistoksi itselle
lahjaksi aseveljelle
tuliaisiksi tuttavalle

Kaksi lp-levyä kansiossa vain mk 30,—

JERMU sisältää 32 suosituinta ja alkuperäistä sota-ajan iskelmää ja laulua: mm. Sinne jonnekin, Äänisen aallot, Eldankajärven jää, Pelko pois Rosemarie, Pikku Irmeli, Möttönen monnina, Särkyneitä toiveita, Kirje sieltä jostakin, Tellervo, Liisa pien, Sillanpään marssilaulu, Aseveikko, Muistoja Syväriältä, Kaarina, Sinäkö äiti, Orvokki, Älä sure tyttökulta, Pienet kukkivat kummut, Meripojan preivi, Suomi marssii jne.

Tilaa kansio oheisella lipukkeella lähettämällä se osoitteella MAANPUOLUSTUKSEN TUKI ry, P. Hesperiankatu 15 A, Helsinki 26. Näin tuet samalla maanpuolustustyötä.

Tuottaja: Pohjoismainen Sähkö Oy
Musiikkiosasto

MAANPUOLUSTUKSEN TUKI ry

Helsinki 26 P. Hesperiank. 15 A Puh. 440 471

Leikataan tästä

TILAUSLIPUKE

..... kpl JERMU-KANSIO à 30,—.

Tilaan

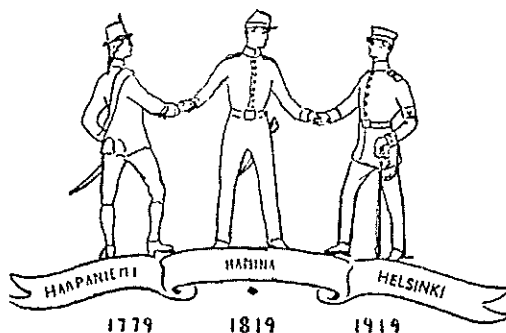
Nimi

Osoite

(selvästi)

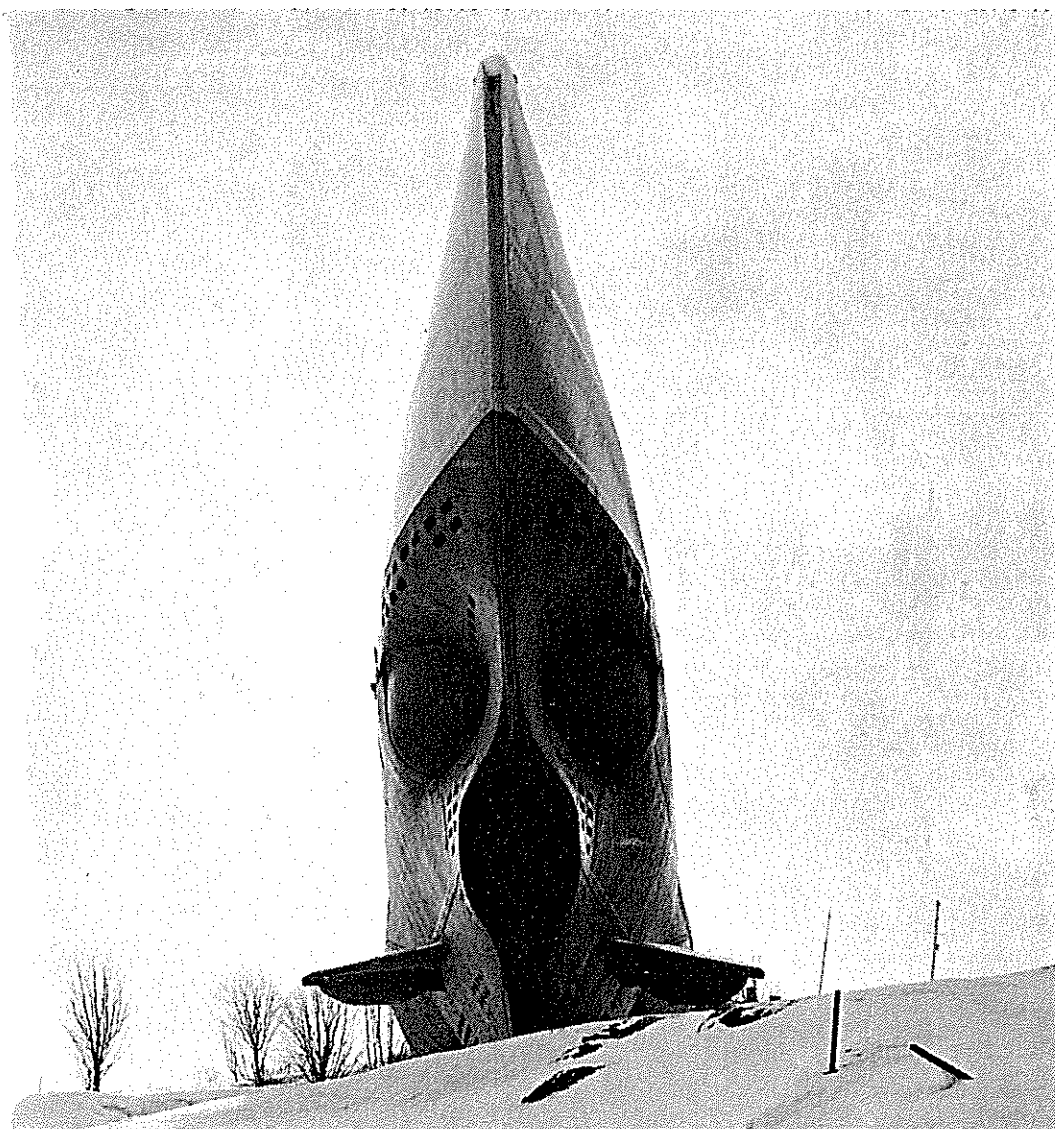
KYLKIRAUTA

*Vyötti miekan vyötärölle
Lupellenoa kylkiraudan*



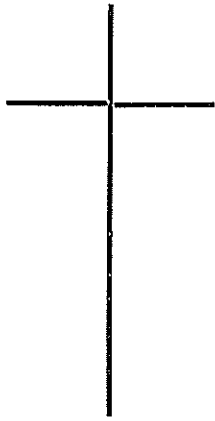
N:o 1/72

MAALISKUU

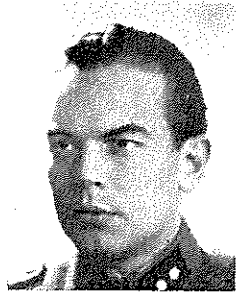


Valok. Juhani Vepsäläinen

Monumentti sukellusveneelle ("Vesikko" Suomenlinnan rannassa)



IN MEMORIAM



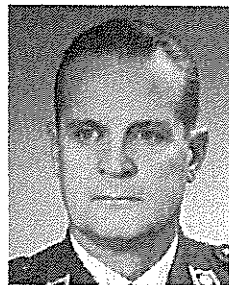
Ylii evp
TEPPU JORMA ANTERO
TUREN
ent Turunen
* 17. 11. 1919
† 1. 11. 1971
Kad n:o 2339
26.kurssi



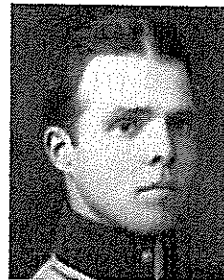
Maj evp
ERKKI OLAVI
MIELONEN
* 25. 2. 1920
† 17. 12. 1971
Kad n:o 2088
25.kurssi



Maj evp
JORMA ILMARI
LEIMU
* 16. 8. 1900
† 6. 1. 1972
Kad n:o 335
6.kurssi



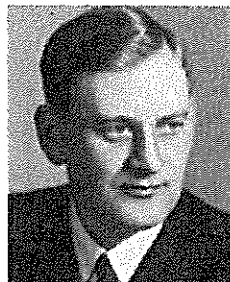
Ev evp
OSMO EINO
KARHUNEN
* 20. 3. 1909
† 13. 1. 1972
Kad n:o 1045
16.kurssi



Evi evp
KARL-JOHAN SEBASTIAN
MORING
* 20. 5. 1901
† 7. 2. 1972
Kad n:o 223
4.kurssi



Maj evp
TEUVO LAURI ILMARI
KOHONEN
* 22. 6. 1900
† 9. 2. 1972
Kad n:o 65
2.kurssi



Komkapt evp
ARNO VALIO
LAPINJOUSSI
* 18. 8. 1907
† 11. 2. 1972
Kad n:o 108 me
6.me-kurssi



Evi evp
KAARLO ILMARI
POHJALA
* 5. 3. 1896
† 21. 2. 1972
Kad n:o 73
2.kurssi



Kapti evp
TAUNO ARTHUR
VIIANTO
* 22. 10. 1918
† 24. 2. 1972
Kad n:o 499 me
18.me-kurssi

PUOLUSTUSLAITOS SUOMALAISEN YHTEISKUNNAN OSANA

Eversti Jaakko Valtanen

Julkaistu lyhennelmänä Helsingin Sanomissa

31. 12. 1971

Puolustuslaitoksen asema suomalaisen yhteiskunnan osana on mielenkiintoinen kysymys. Laitoksen olemassaolo perustuu kansan lainsäädäntöteitse lausumaan tahtoon. Lain velvoite konkretisoituu jokaisen miespuolisen kansalaisen kohdalla yleisenä asevelvollisuutena sekä kaikille siinä, että puolustuslaitoksen ylläpito ja kehittäminen tapahtuvat kansalaisilta kootuin varoin. Sen tähden tuntuu luonnolliselta, että puolustuslaitoksen aseman ja sisäisen toimintamekanismin tulisi kiinnostaa koko yhteiskuntaa. Mielenkiintoa herättää erityisesti se, että asiassa on kyse kahden periaatteessa täysin erilaisen järjestelmän, demokraattisen yhteiskuntaorganisaation ja autoritaarisen sotilasorganisaation välisistä suhteista. Tähän ongelmaan on meillä Suomessa kiinnitetty toistaiseksi vähän huomiota.

Puolustuslaitoksen kannalta sen ja yhteiskunnan suhteet ovat niin ikään mielenkiintoiset. Olennaista on, että suhteiden laadusta ja luonteesta riippuu ratkaisevasti puolustuslaitoksen työn onnistuminen. Luottamus puolustuslaitokseen ja sen hyväksyminen ovat näet maan ulkopoliittikkaan tunnetun luottamuksen sekä maassa vallitseviin elämänolosuhteisiin tunnetun tyytyväisyyden rinnalla keskeisin osa kansalaisten puolustustahtoa.

Sosiaalisena järjestelmänä puolustuslaitos on — kuten tiedämme — johtajavaltainen ja hierarkkinen järjestelmä. Sotilasorganisaation rakenne määrittyy sodan ja taistelun tehtävien vaatimusten mukaan. Tästä syystä organisaatiossa päätöksenteko, vastuu ja kontrolli on keskitetty järjestelmän huipulle. Jokainen virka on periaatteessa ylemmän vallan ja valvonnan alainen. Auktoriteetin ylläpito, pitkälle viety ehdoton tottelemisvelvollisuus ja rangaistuksiin nojaava kurinpito ovat ne perustekijät, joiden varaan puolustuslaitoksen perinteellinen pakko-organisaation luonteinen toimintamekanismi rakentuu. Sen avulla

voidaan saavuttaa erittäin korkea-asteinen toimintateho ja varsin pitkälle ennustaa toiminnan tulos. Tärkeää on havaita, että sotilasorganisaation rakenne ja ominaisuudet ovat kaikkialla maailmassa samat. Ne ovat riippumattomia mm. yhteiskuntajärjestelmästä.

Samanaikaisesti kun puolustuslaitos on pysynyt perusolemukseltaan äsken hahmottelemani kuvan kaltaisena, on ympäröivässä yhteiskunnassa tapahtunut suuria muutoksia. Tuotanto-olosuhteissa tapahtuvan muutoksen ohella tapahtuu erityisen voimakasta yksityisen kansalaisen asemaa ja hänen oikeuksiaan koskevaa kehitystä. Ihmis- ja yksilökeskeisyys ovat muuttuvan yhteiskunnan ja sen kehittämisen keskeisiä tavoitteita. Muutosprosessi aiheuttaa jännitystekijöitä. Kun yhteiskunta korostaa yksilöä, puolustuslaitos joukkoa. Kun yhteiskunnassa luokkarajat tasoittuvat, puolustuslaitoksessa vallitsee edelleen tiukka hierarkia. Yhteiskunnassa kansalaisen valinnanmahdollisuudet lisääntyvät, puolustuslaitoksessa usein ainoa valinta on totteleminen. Yhteiskunnallisen kasvatuksen peruspiirteenä on erilaisuuden arvossapitäminen, sotilaskasvatus tähtää yhdenmukaiseen käyttäytymiseen jne. On luonnollisesti selvää, että erot puolustuslaitoksen ja muun yhteiskunnan välillä eivät ole näin selvärajaisia. Toisaalta yhteiskunnassamme on paljon vielä jäljellä nykyistä patriarkaalisemman kehitysvaiheen leimaa, jolla on vaikutusta esim. yhteiskuntamme kasvatusilmastoon. Toisaalta puolustuslaitos on jo kauan joutunut toimissaan ottamaan huomioon, että sen piiriin tulevat kansalaiset ovat jo pitkälle yksilökeskeisen kehityksen leimaaman yhteiskunnan tuotteita.

Yhä useammin esitetään kuitenkin kysymys: Missä määrin yhteiskunnallisten muutosten tulee saada ilmauksensa puolustuslaitoksessa?

Vastausta etsittäessä on huomiota kiinnitettävä kolmeen eri osapuoleen: ensiksi yhteiskuntaan, jolla tässä tarkoitetaan sen hallintojärjestelmää, päätöksentekijöitä ja muita yhteiskunnallisia laitoksia, toiseksi puolustuslaitokseen itseensä sekä kolmanneksi kansalaiseen.

Yhteiskunnan intressit

Yhteiskunnan luonnollinen ja ehkä tärkein intressi puolustuslaitokseen nähden on, että laitos täyttää sille annetun tehtävän, ts valmistautuu tarvittaessa puolustamaan maata mahdollista ulkoista uhkaa vastaan ja siten täyttää osansa turvallisuuspolitiikkamme osana. Toisen maailmansodan jälkeinen suomalainen yhteiskunta ei ole kuitenkaan — aivan viime aikoja lukuun ottamatta — osoittanut kovin suurta kiinnostusta siihen, miten puolustuslaitos tähän tehtäväänsä valmistautuu. Puolustuslaitoksen kokonaistehtävillä ei ole lakisääteistä asemaa, puolustuslaitoksen suorituskyvyllä ei ole asetettu taso- tai laatuvaatimusta, eduskunta ei ole sanottavammin ollut kiinnostunut puolustuslaitoksesta, poliittisilla puolueilla ei ole ollut puolustuspoliittisia ohjelmia eikä suurten kansalaisjärjestöjen toiminnassa ole näkynyt kiinnostusta puolustuslaitosta kohtaan. Myös määrärahojen niukkuus osoittaa kiinnostuksen vähyyttä.

Tilanne on kuitenkin muuttumassa. Kesällä mietintönsä jättänyt parlamentaarinen puolustuskomitea kartoitti myös yhteiskunnan intressialuetta puolustuslaitokseen nähden. Puolustuslaitoksen tehtävät tarkistettiin, puolustusvoimien suorituskykyyn kohdistuvat vaatimukset määriteltiin ja kysymys siitä, miten puolustuspolitiikka nivelletään yhteiskuntapoliittiseen päätöksentekoon joutui tarkastelun alaiseksi. Puolustuslaitoksen asema joutui niin ikään lyhyen arvioinnin kohteeksi. Useimmilla puolueilla alkaa myös olla oma ohjelmallinen kantansa tärkeimpiin puolustuspoliittisiin kysymyksiin. Tämän suuntainen kehitys on myönteistä ja välttämätöntä sekä yhteiskunnan että puolustuslaitoksen kannalta. Se, että maanpuolustus ymmärretään kokonaisvaltaisesti yhteiskunnallisena kysymyksenä, selkiinnyttää puolustuslaitoksen asemaa yhteiskuntamme osana ratkaisevalla tavalla.

Yhteiskunnan toinen intressi puolustuslaitokseen nähden on huolehtia siitä, ettei sen väkivaltakoneisto muodostu uhkaksi yhteiskunnan demokraattisen kehityksen jatkuvuudelle. Olennainen merkitys on sillä, että valtakunnan johto ja valtioelimet tuntevat luottamusta sotilasjohtoa ja sen lojaalisuutta kohtaan. Merkityksensä on myös sillä, mistä sosiaaliryhmistä puolustuslaitoksen henkilökunta rekrytoituu samoin kuin niillä yhteiskunnallisilla käsityksillä, jotka valitsevat puolustuslaitoksen henkilökunnan keskuudessa. Näissä suhteissa puolustuslaitos on meillä hyvin täyttänyt paikkansa demokraattisen yhteiskuntamme osana ja ansainnut sekä valtioelinten että kansan luottamuksen. Ei ole mitään aihetta epäillä kielteistä muutosta tässä suhteessa.

Yhteiskunnan kolmas intressi puolustuslaitokseen nähden koskee miespuolista kansalaista, joka säädetyn yleisen asevelvollisuuden takia on velvollinen joko astumaan palvelukseen puolustuslaitokseen tai korvaamaan palvelus lain edellyttämällä tavalla. Yhteiskunnalla on intressin lisäksi myös vastuu siitä, että kansalainen tuntee puolustuslaitoksessa itsensä oman yhteiskuntansa jäseneksi.

Yhteiskunnan intressinä on sen tähden erityisesti huolehtia siitä, että puolustuslaitoksen piirissä noudatetaan lakeja ja että kansalaisilla on myös sotilaina lain- ja oikeusturva. Kysymys lisääntyvästä oikeusturvasta onkin eräs yksilökeskeisen yhteiskunnallisen kehityksen haaste. Yleisesti ottaen sotilaitten oikeusturva on puolustuslaitoksessa hyvä, eikä oikeuden loukkauksia juuri tapahdu. Epäselvyyttä sen sijaan lienee siinä, mitä oikeusturvalla ymmärretään, ja miten sen halutaan puolustuslaitoksessa toteutuvan. Riittävien takeiden kehittäminen mm valian väärikäyttöä vastaan on kuitenkin myös puolustuslaitoksen etujen mukaista. Kysymyksen tärkeyttä osoittaa, että ongelma on valtioneuvoston toimenpitein saatettu tutkimuksen alaiseksi.

Puolustuslaitoksen intressit

Puolustuslaitos itse on ongelmamme toinen osapuoli. Puolustuslaitoksen tärkein intressi on oman toimintansa tehokkuus. Lähinnä siitä se on vastuussa yhteiskunnalle. Koulutuksen tavoitteena on kyvykkään taistelijan ja toimintakelpoisten joukkojen aikaansaaminen. Sen tähden on organisaation ja menettelytapojen oltava sellaisia, että tavoite saavutetaan annetussa ajassa. Saadessaan vajaan vuodeksi varusmiehet piiriinsä puolustuslaitos on joutunut paljon syventymään siihen, miten tavoite on parhaiten saavutettavissa. Puolustuslaitos onkin tästä syystä ollut huomattavasti kiinnostuneempi yhteiskunnallisen kehityksen mahdollisista vaikutuksista kuin yhteiskunta puolustuslaitoksen kehityksestä. Syyt tähän ovat puhtaasti tarkoituksenmukaisuussyitä.

Sotilasorganisaation luonteeseen kuuluu, että yhdenmukaisen ajattelun ja toiminnan vaatimus on suuri. Se on eräs tehokkuuden sanelema välttämättömyys. Tällaisesta yhdenmukaisuudesta seuraa yhteenkuuluvuutta joukon jäsenten kesken. Yhteenkuuluvuutta syntyy myös sen tähden, että säännöistä poikkeamista ei sallita, vaan siitä rangaistaan. Näin syntyvä yhteenkuuluvuus on kuitenkin luonteeltaan hyvin ”mekaanista”. Seurauksena on, että kun valvonta lakkaa, lakkaa myös toiminnan kannustin. Puolustuslaitoksen kannalta on ollut tärkeää havaita, että yhteiskunnassa yhteenkuuluvuus rakentuu yhä enemmän toisiin tekijöihin. Kasvava työnjako on merkinnyt sitä, että yksilöt ja ryhmät ovat tulleet yhä riippuvaisemmiksi keskinäisestä vuorovaikutuksesta ja mahdollisuuksista erilaiseen vaihtoon keskenään. Vuorovaikutuksen ja vaihdon säätelemiseksi on laadittu yhteisesti hyväksytyjä ”pelisääntöjä”. Yhteiskunnassa vallitseva yhteenkuuluvuus on siten yhä enemmän luonteeltaan ihmisten ja ryhmien erilai-

suuden ja erilaisen käyttäytymisen varaan rakentuvaa. Näin syntyvän "orgaanisen" yhteenkuuluvuuden seurauksena on, että yhdenmukaista ajattelua ja käyttäytymistä vaativien normien osuus vähenee ja pakotteiden niin ikään. Puolustuslaitoksessa on oivallettu, että nykyaikaisen sotilaskurin ja sotilashengen luonteeseen kuuluu vapaaehtoinen sopeutuminen määräyksiin ja aktiivinen halu toimia käskyn hengessä, vaikka valvonta olekaan jatkuva. Tällainen vapaaehtoisuus on mahdollista vain, jos sotilaat tietävät työnsä kokonaistavoitteet ja ymmärtävät osansa siinä. Puolustuslaitoksen työn motivoinnilla on keskeinen osa sotilaallisen kurin lujittamisessa. Sotilaiden yhteenkuuluvuutta ei myöskään enää saa ymmärtää esim. samanlaatuisen isänmaa-käsityksen rakentuvana. Isänmaallisuus — oikein ymmärrettynä — on nimenomaan erilaista käsitystä siitä, mistä syystä tämä maa on elämisen, rakentamisen ja tarvittaessa puolustamisen arvoinen. Isänmaallisuus on moniarvoisen yhteiskunnan hyväksymistä.

Motivaation tärkeyttä korostaa myös taistelutilanteiden hallitsemiseksi välttämätön ehdottoman toteuttamisen vaatimus. Alaisen on ymmärrettävä tilanne ja tehtävä, johon hänen työpanostaan vaaditaan. Motivointikysymykseen on viime aikoina puolustuslaitoksessa kiinnitetty varsin paljon huomiota.

Päämäärien kannalta epäolellaisen säännösten suostaminen on myös ollut osa puolustuslaitoksen pyrkimystä tehokkuuteen. Sellaisia ovat olleet pukeutumista, tervehtimistä, puhuttelua ja liikkumista koskevien määräysten uudistaminen. Nämä toimenpiteet eivät ole olleet jonkinlaisia "demokraattisia helpotuksia" varusmiesten hyväksi, vaan ensisijaisesti pyrkimystä poistaa sellaisia sotilasorganisaation symbolitekiä, joilla on ollut puolustuslaitoksen työhön ulottuvia haittavaikutuksia. Näin menetellen puolustuslaitos on kuitenkin samalla sopeutunut kehitykseen. Se on muuttanut kansalaisten ajankohtaisia tarpeita omiksi saavutuksikseen ja siten myös edistänyt jäsentymistään yhteiskuntaan. Myös tieteellisen tutkimuksen avulla on selvitetty varusmiesten ja muun henkilöstön kielteisten ja myönteisten asenteiden syitä. Monia toimenpiteitä on tutkimusten tuloksina jo toteutettu, mutta työ on epäilemättä vielä kesken.

Yksilön ja sotilaan intressit

Aiheemme kolmas osapuoli on yksilö, kansalainen ja sotilas sekä hänen suhteensa sotilasorganisaatioon. Yksilön tärkeimmät intressit ovat puolustuslaitoksen työn ymmärtäminen ja hyväksyminen, henkilökohtainen turvallisuus ja hyöty.

Puolustuslaitoksen tulee voida havainnollistaa, että sen työ tuottaa turvallisuutta. Tämä merkitsee, että yksityisen sotilaan pitää sekä tietää että ymmärtää puolustuslaitoksen merkitys turvallisuuspolitiikan osana, mutta hänen tulee myös tuntee luottamusta puolustusvoimien mahdollisuuksiin selviytyä tehtävistään ennustetuissa kriisitilanteissa. Tässä puolustuslaitoksen ja yksilön edut yhtyvät.

Henkilökohtainen turvallisuudentunne sotilaan on puolestaan voitava kokea sekä aineellisella että henkisesti alalla. Varusmiehen ja erityisesti hänen omaistensa sosiaaliturva on perustavaa laatua oleva tekijä turvallisuudentunteen luojana.

Henkinen turvallisuus puolestaan toteutuu sotilaan kansalaisvapauksien turvana. Demokraattisen yhteiskunnan kansalaisen kannalta on tärkeää, että yksilön vakaumuksia sekä mielipiteen ja sen ilmaisun vapautta kunnioitetaan. Samoin on tärkeää, että oikeudenmukaisuus ja oikeusturva toteutuvat puolustuslaitoksessa. Edelleen on tärkeää, että normaaleihin kontakteihin ulospäin sekä osallistumiseen vapaaehtoiseen kansalaistoimintaan luodaan edellytykset. Kysymys mielipiteen ilmaisemisen vapaudesta on nostanut esille kysymyksen puoluepoliittiseen toimintaan osallistumisen sallimisesta puolustuslaitoksen henkilöstölle. Varusmiesten kohdalla, jotka ovat palveluksessa vain lyhyen ajan, osallistumisen salliminen ja vaalikelpoisuuden säilyttäminen tuskin muodostuvat vaikutuksiltaan kielteisiksi. Kantahenkilö-kunnan kohdalla tilanne lienee kuitenkin toinen, sillä nykyisen säännösten väljentäminen merkitsisi, että puoluepoliittisten kiistakysymysten pysyttäminen puolustuslaitoksen ulkopuolella olisi vaikeaa.

Yksityisen kansalaisen kolmas intressialue hänen suhteessaan puolustuslaitokseen muodostuu hyötynäkökohdista. On selvää, että jos puolustuslaitoksen antamaa koulutusta voidaan käyttää osana ammattiinvalmistumista, sillä on merkitystä koulutuksen mielekkääksi tuntemisen kannalta. Puolustuslaitoksen intresseinä ei kuitenkaan voi olla koulutuksensa järjestely siviilielämän tarpeita vastaavaksi, koska se on annettujen tehtävien ja tehokkuusvaatimusten kanssa ristiriidassa. Puolustuslaitoksen koulutusjärjestelmässä on kuitenkin kymmeniä sellaisia koulutusaloja, jotka samalla tuottavat siviiliammattipätevyyttä tai harjoitteluaikaa ja josta asianomaiselle annetaan todistus. Puolustuslaitoksen antamalla kansalaiskasvatuksella on myös merkitystä. Aivan erityinen ja monessa yhteydessä tunnustettu merkityksensä on myös puolustuslaitoksen antamalla esimieskoulutuksella. Yksityisen kansalaisen hyötytarpeet ovat siis varsin pitkälle tyydytettävissä. Tämän vahvistavat myös tutkimustulokset. Yli 80 % kansalaisista pitää asevelvollisuuden suorittamista hyödyllisenä.

Sotilasorganisaatio on epädemokraattinen

Puolustuslaitos on epäilemättä epädemokraattinen laitos, jos sanonnalla halutaan ilmaista se, ettei demokration tunnusmerkintöjä löydy sotilasorganisaatiosta ja sen toimintamekanismista. Mutta epäilemättä on myös niin, että turhaan odottavat ne, jotka uskovat esim. sotilasorganisaation päätöksentekokoneiston sekä puolustuslaitoksen valta- ja vastuujärjestelmän voivan muuttua "demokraattiseksi". Puolustuslaitoksen tehtävät vaativat johtajavaltaista järjestelmää. On muistettava, että kaikilla julkisilla laitoksilla — myös puolustuslaitoksella — on yhteiskunnan

osana rajattu ja yhteiskunnan toimintaa edistävä, tai sitä suojaava ja vahvistava tehtävänsä.

Mutta toisaalta on myös niin, että sotilasorganisaation piirissä toimivat ihmiset ovat kaikki kansanvaltaisen yhteiskunnan jäseniä. Kansanvaltaisuus edellyttää, että he mahdollisimman pitkälle voivat kokea tämän jäsenyytensä myös puolustuslaitoksessa. Puolustuslaitoksen henkilöstö osallistuu työnsä ohella kansalaisina mitä moninaisimpaan yhteiskunnalliseen toimintaan demokratian pelisääntöjä noudattaen. Puolustuslaitoksen piirissä sellaisia edustavat mm varusmiesten oppilaskunnat samoin kuin varusmies- ja sosiaalitoimikunnat. Ne purkavat sotilasorganisaation aiheuttamia jännityksiä ja siten jäsentävät puolustuslaitosta yhteiskuntaan. Sosiaalitoimikunnat ansaitsevat tässä suhteessa erityistä huomiota, koska niissä ovat edustettuina myös monet paikalliset viranomaiset ja yhteiskunnalliset laitokset. Puolustuslaitoksen lähentämiseksi yhteiskuntaan sosiaalitoimikuntien kaltaisilla yhteistyötoimikunnilla ja neuvottelukunnilla on kasvava merkityksensä. Eriasteisista yhteistyötoimikunnista, joissa puolustuslaitoksen kannalta tärkeät kansalaispiirit ovat edustettuina, on muissa Pohjoismaissa saatu hyviä kokemuksia. On ehkä tässä aihetta palauttaa mieliin, että meilläkin puolustusrevisiokomitea ehdotti jo v -49 mm alueellisia yhteistyötoimikuntia sekä puolustusvoimien neuvottelukunta-nimistä elintä. Ehdotus sisältää vielä tänä päivänä käyttökelpoisia näkökohtia. Varusmiestoimikunnilla on puolestaan se suuri merkitys, että ne todella edustavat kaikkia varusmiehiä. Ne välittävät esimiesten tietoon varusmiesten käsityksiä ja toivomuksia ja mahdollistavat myös varusmiesten osallistumisen omien palvelusolosuhteittensa parantamiseen. Varusmiestoimikunnat toteuttavat siten varsin pitkälle ns työpaikkademokratiaa.

Puolustuslaitoksen jäsentäminen yhä paremmin nykyaikaisen moniarvoisen yhteiskunnan osaksi on vaativa työ, jossa kaikkien kansalaispiirien näkemyksillä on merkitystä. Ensisijaisesti on kyse siitä, että vallitsisi luottamus — ja molemminpuolinen luottamus — puolustuslaitoksen ja yhteiskunnan välillä. Käsitys, että esim varusmiespalveluksen siviililuonteen lisäämisellä olisi tämä yhteiskuntaan lähentävä ja luottamusta lisäävä merkitys, on vähintään liioiteltu ellei suorastaan virheellinen. Sama koskee niitä uudistusehdotuksia, jotka jättävät puolustuslaitoksen saaman tehtävän huomiotta. Suhdetoiminta, jossa puolustuslaitos on kuin näyttelyesine, jota tullaan katsomaan ja ihaillemaan, voi tehdä laitoksen tunnetuksi, mutta tuskin läheiseksi.

Puolustuslaitoksella on tämän päivän yhteiskunnassamme yli kansalaispiirien rajojen pitkälle hyväksytty ja tunnustettu asema. Myönteinen kehitys voi tapahtua yhteiskunnan kehityksen mukana edelleen siltä pohjalta, että yhteiskunta toisaalta hyväksyy puolustuslaitoksen tehtävien vaatiman erikoisluonteen, sen epädemokraattisen ja autoritaarisen rakenteen ja puolustuslaitos toisaalta tunnustaa, että

voidakseen täyttää tehtävänsä sen on pyrittävä hankkimaan ja ylläpitämään yhteiskunnan luottamus, ja että sen on pyrittävä sopeutumaan yhteiskunnan kehitykseen tehokkuuspyrkimyksiensä heikentymättä.

Ihmissuhteita on kehitettävä

Luottamuksen ylläpitäminen vaatii mm avointa, oikeaa ja nopeaa tiedon jakamista puolustuslaitoksen toiminnasta sekä vilpittöntä ja tasapuolista suhtautumista kaikkiin kansalaispiireihin. Sopeutuminen yhteiskunnalliseen kehitykseen puolestaan merkitsee ensisijaisesti yksityisen kansalaisen aseman, oikeuksien ja turvallisuuden tarpeiden huomioon ottamista. Se merkitsee puolustuslaitoksen henkilöstön sisäisten suhteiden kehittämistä siten, että kaikki henkilöstöryhmät kokevat asemansa oikeudenmukaiseksi ja työnsä hyväksytyksi. Mutta se merkitsee myös niiden symbolitekiijöiden vaikutusten pienentämistä, joissa korostetusti ilmenee laitoksen autoritaarisuus ja epädemokraattinen luonne.

Tässä työssä tarvitaan perusteita luovaa sotilassoziologista tutkimusta, siinä tarvitaan puolustuslaitoksen taholta kykyä ja halua tunnustaa kehitys ja havaitut epäkohdat samoin kuin halua avoimeen yhteistoimintaan kaikkien kansalaispiirien kanssa. Mutta siinä tarvitaan myös yhteiskunnan kaikkien kansalaispiirien kiinnostusta sekä ennakkoluulotonta ja altista yhteistoimintahalua. Mikään yhteiskunnallinen ryhmä ei saa monopolisoida puolustuslaitoksen asiaa, mutta mikään ryhmä ei saa myöskään väistää vastuutaan.

Lopuksi

Puolustuslaitoksen sisäisessä toiminnassa on epäilemättä puutteita ja epäkohtia. Sen järjestelmä ei myöskään suosi nopeita muutoksia. Mutta puolustuslaitoksen johdon ja sen henkilökunnan piirissä on paljon vilpittöntä halua ja pyrkimystä seurata yhteiskunnallista kehitystä ja vahvistaa laitosta kohtaan tunnettua luottamusta. Puolustuslaitoksen sisäisessä kehittämisessä on kuitenkin laitoksen tehtävien vaatimaa suorituskykyä ja tehokkuutta pidettävä tinkimättöminä. Se on varmasti kaikkien osapuolien etujen mukaista. □

HOOVER
**Teräksenluja
pallopölynimuri**



High Speed-moottori,
teho 600 W.

Taipuisa ja venyvä
letku.

Täydelliset puhdistusvälineet

Liikkuu kevyesti pyörillä.

MANNERHEIM JA "BARBAROSSA"

-VALMISTELUT

Everstiluutnantti Tauno Kuosa

Vilkunan "paljastus"

Jatkosodan esihistoria joutui vuodenvaihteen tie-
noilla jälleen yleisen huomion kohteeksi akateemik-
ko Kustaa Vilkunan ilmoitettua Historiallisen Yhdis-
tyksen keskustelutilaisuudessa joulukuun 9. päivänä
1971, että sotamarsalkka Mannerheim sai jo vuoden
1940 joulukuun 20. päivästä lähtien tietoja Hitlerin
suunnitelmasta hyökätä Neuvostoliittoon eli ns Ope-
raatio Barbarossasta. Tämä Vilkunan "paljastus" oli-
si hyvin merkittävä, jos se pitäisi paikkansa. Kaikki
Suomen sotilasjohdon yhteydet Saksaan vuoden 1940
lopun ja vuoden 1941 kesäkuun alkupuolen välillä
voitaisiin näet tällöin tulkita tietoisesti valmisteluk-
si Saksan hyökkäykseen liittymistä varten. Vilkuna
ei ole paljastanut tämän tietonsa lähdettä eikä sen
luotettavuutta. Sen luotettavuus voidaan kuitenkin
siitä huolimatta hyvin punnita sen perusteella, miten
tarkoin tämä suunnitelma pyrittiin yleensä pitämään
salassa, ja oliko Saksan ylimmällä sodanjohdolla
syytä antaa siitä tietoja Mannerheimille jo näin var-
haisena ajankohtana.

Aluksi muutama sana tämän viestin Mannerhei-
mille välittämistä koskevista arvauksista. Kenraali
Paavo Talvelan käynti Berliinissä joulukuun puoli-
välissä 1940 on aiheuttanut olettamuksia, että Talve-
la välitti Barbarossa-suunnitelmaa koskevat tiedot
marsalkalle. Tapasihan Talvela Berliinissä mm val-
takunnanmarsalkka Göringin, joten hänellä olisi ol-
lut mahdollisuus saada välitettäväkseen tällainen
viesti. Talvelan kieltäytyminen keskustelemasta täs-
tä asiasta on herättänyt epäilyksiä, että hänellä olisi
todella ollut jotain tekemistä sen kanssa. Mm mais-
teri Kyösti Skyttä kiinnitti joulukuun 15. päivänä
1971 Uudessa Suomessa julkaistussa artikkelissaan
huomiota tähän vaikenemiseen ja ihmetteli sen mo-
tiiveja. Tämän syyt lienevät kuitenkin helposti seli-
tettävissä. Kenraali on jo pitemmän aikaa valmis-
tellut muistelmiaan, joita hän ei aio saattaa elinai-
kanaan julkisuuteen. Hänen torjuva suhtautumisen-
sa mm Berliinin-matkaansa koskevaan tiedusteluun
on täysin hänen muistelmiinsa nähden omaksumansa
linjan mukainen. Kenraalilla ei toisaalta olisi ollut-
kaan erityisempää kerrottavaa esimerkiksi Göringin
kanssa käymistään keskusteluista — tai oikeammin
sanottuna mitään sellaista, joka nyt vaikuttaisi sen-

saatiomaiselta. Göringin hänelle antamat tiedot oli-
vat näet kyllä sinä ajankohtana hyvin sensaatiomai-
sia. Kertoihan valtakunnanmarsalkka hänelle mm
Molotovin marraskuussa 1940 Berliinissä Hitlerin
kanssa käymistä keskusteluista sekä Hitlerin tällöin
Neuvostoliiton Suomea koskeviin vaatimuksiin omak-
sumasta jyrkästi torjuvasta kannasta. Göring oli
myös viittaillut siihen, että Suomi tulee saamaan ta-
kaisin Talvisodassa menettämänsä alueet.

Göringin Talvelan kanssa käymät keskustelut osoit-
tivat selvästi, että Saksan suhtautuminen Suomeen
oli muuttunut täydellisesti sen Talvisodan aikana
omaksumasta asenteesta. Tämä ei tosin enää ollut
odottamaton uutinen, sillä Saksan asenteen muuttu-
misesta oli ollut selviä viitteitä jo loppukesästä 1940
lähtien. Göringin uskottu everstiluutnantti Veltjens,
tällöin asekauppa-asioissa Suomessa käydessään, oli
antanut siitä ensimmäisen vihjeen. Hän oli myös
marraskuun loppupuolella jälleen Suomessa käydes-
sään antanut valtakunnanmarsalkan toimeksiannos-
ta Suomen viranomaisille tietoja, että Saksa toivoo
Suomen välttävän liian pitkälle meneviä myönny-
tyksiä Neuvostoliitolle.

Barbarossa-suunnitelmasta sen sijaan Göring ei
maininnut Talvelalle sanaakaan. Kun siitä ei puhut-
tu Mannerheimin uskotuksi tunnetulle kenraalille,
on erittäin epätodennäköistä, että tällainen tieto olisi
lähetetty sotamarsalkalle kenenkään muunkaan suo-
malaisen välityksellä. Yhtä epätodennäköistä on sek-
in, että tästä asiasta olisi yleensäkin ilmoitettu



OY YLEINEN INSINÖÖRITOIMISTO
TUKHOLMANKATU 17 — HELSINKI 27
PUHELIN 413 339

Mannerheimille silloisena ajankohtana. Saksan ylijohdo piti näet Neuvostoliittoon tehtävää hyökkäystä koskevat suunnitelmansa niin tarkoin salassa omilta- taankin, että niiden ilmoittaminen tänä ajankohtana sellaisen maan sotilasjohdolle, joka ei edes ollut Sak- san liittolainen, ei tunnu uskottavalta.

Tätä käsitystä ei tarvitse perustaa vain olettamuk- siin, vaan siitä on runsaasti myös asiakirjallisia to- disteita. Saksan sodanaikaiset diplomaattiasiakirjat antavat selvän kuvan siitä, miten Saksa valmisteli mm Romanian ja Unkarin osallistumista Neuvosto- liittoon suunnittelemaansa sotaretkeen vuoden 1941 alkukuukausina ilman, että se antoi tuleville ase- veljilleen tietoa edes siitä, että se aikoi hyökätä Neuvostoliiton kimppuun. Tämä saattaa nykyisin tun- tua uskomattomalta, mutta se on kiistaton tosiasia. Suunnitelmien salaamisen välttämättömyys ymmär- retään tietysti kaikkialla. Saksassa sitä ei ollut kui- tenkaan jätetty vain sen varaan, että upseerien täy- tyi ymmärtää tämä asia jo sotakouluissa saamansa opetuksen perusteella. Hitler antoi näet jo heti so- dan alettua nimenomaisen, salaamisessa noudatetta- vaa menettelyä koskevan käskyn. Suullisissa ja kir- jallisissa käskyissä, ohjeissa yms ei tämän käskyn mukaan saanut tuoda esille mitään muuta kuin sen, mikä käskyn saajien piti tietää voidakseen suorittaa tehtävänsä. Kun tämän salaamiskäskyn noudattamisa- ta valvottiin tarkoin ja sen rikkomisesta rangaistiin diktatuurivaltiossa käytettävissä olevin menettelyta- voin, ei Saksassa liikoja löpötetty mm uusia ope- raatioita koskevista suunnitelmista.

Heinrichsin vierailu Saksassa

Suomen yleisesikunnan päällikkönä toimiva ken- raaliluutnantti A. E. Heinrichs vieraili Saksassa tam- mikuun lopulla 1941. Heinrichs piti tällöin Zossenissa saksalaisille yleisesikuntaupseereille esitelmän Talvi- sodasta. Hän tapasi matkan aikana myös Saksan ar- meijan yleisesikunnan päällikön kenraalileversti Hal- derin. Tämä tapaaminen sekä Halderin päiväkirja- merkinnät ovat herättäneet joillakin tahoilla epäilyk- siä, että tällöin olisi keskusteltu suomalaisten jouk- kojen osallistumisesta Barbarossa-suunnitelman to- teuttamiseen. Kenraali Heinrichsin mukaan Halder esitti kuitenkin vain joitakin olettamuksia suomalais- ten toiminnasta mahdollisen Neuvostoliittoa vastaan käydyn sodan yhteydessä, ja asiakirjatiedot vahvis- tavat nämä Heinrichsin väitteet. Saksan sodanaikai- sia diplomaattisia asiakirjoja koskevan julkaisusar- jan vuoden 1940 syyskuun 1. päivän ja vuoden 1941 kesäkuun 22. päivän välistä aikaa käsitteleviin kah- teen niteeseen (Documents on German Foreign Pol- icy 1918—1945, Series D, Volume XI ja XII) sisältyy lukuisia Suomen ja Saksan suhteita koskevia asia- kirjoja. Nämä, samoin kuin lukuisat Saksan sota- poliittikkaa koskevat muut asiakirjat, osoittavat kiistat- tomasti, että Saksan johto pyrki salaamaan todelliset aikeensa mahdollisimman pitkään lähimmiltä liit- tolaisiltaankin ja että se ilmeisesti myös onnistui täs- sä huomattavan hyvin.



Vapaa-aikana Teillä on toki muitakin vaihtoehtoja kuin maastopuku tai Se Sininen.

Tulkaa katselemaan, valitsemaan. Vä- rejä ja malleja Te löydätte meiltä miltei mihin mielialaan tai tilaisuuteen tahansa. (Sitäpaitsi: myyjätтарыemme kanssa asioiminen on jo ajatus sinänsä.)

STOCKMANN
HELSINKI • TAMPERE • PIETARSAARI

Buschenhagenin Suomen matka

Hyvän esimerkin tästä menettelystä tarjoaa Saksan Norjassa olevan armeijan esikuntapäällikön eversti Buschenhagenin helmikuussa 1941 Suomeen tekemä matka. Buschenhagen suoritti tällöin operatiivista tiedustelua Pohjois-Suomessa itärajan läheisyydessä olevilla alueilla, joiden kautta saksalaiset aikoivat hyökätä Neuvostoliittoon. Saksan Helsingissä toimivan sotilasasiamiehen eversti Rössingin Saksan armeijan yleisesikunnan tiedusteluosaston eversti Matzkylle kirjoittama yksityiskirje osoittaa selvästi, että suomalaisille ei kerrottu Buschenhagenin matkan todellisesta tarkoituksesta, ja että Buschenhagen ei suinkaan neuvotellut matkansa aikana sotilaallisen yhteistyön järjestämisestä. Rössingillä ei ollut minkäänlaista syytä salata mitään eversti Matzkylla, joten hänen kirjeellään on suuri todistusarvo. Rössing kertoo, että Buschenhagen keskusteli suomalaisten — kuten kenraali Heinrichsin, kenraali Airon ja silloisen eversti Tapolan — kanssa hyvin varovasti ja toi jatkuvasti ("aivan kuten minäkin tein aikaisemmin", Rössing huomauttaa) esille, että kysymyksessä oli vain asioiden teoreettinen tutkiminen ja että johtopäätösten teko siitä on täysin aiheetonta. Suomalaiset keskustelukumppanit pidättäytyivätkin Rössingin mukaan tahdikkaasti kysymysten esittämisestä. (Mitä he puhuivat keskenään Buschenhagenin matkasta, on tietysti täysin eri asia.) Rössing mainitsi lopuksi olevansa iloinen siitä, että nyt oli Buschenhagenin vuoro leikkiä nuorallatanssimista. "Ei ole helppoa keskustella tällaisista asioista ja puhua aina vain mahdollisuuksista, tutkimuksista ja asioiden tarkastelemisesta voimatta mainita mitään positiivista," Rössing huomautti.

Barbarossa salataan muiltakin

Saksalaiset eivät olleet yhtään avomielisempiä muillekaan, joita he pyrkivät saamaan yhteistyöhön kanssaan. Em asiakirjakokoelman XII osassa on useita esimerkkejä siitä huolellisuudesta, jolla Barbarossa-suunnitelma pyrittiin pitämään salassa. Saksan ylijohdanto maaliskuun 5. päivänä 1941 sodankäyntiä koskevan yleisohjeen, jossa selostettiin Hitlerin suunnitelmaa Japanin vetämiseksi mahdollisimman pian aktiivisiin sotatoimiin Kauko-idässä. Japani oli pyrittävä saamaan ryhtymään sotaan Englantia vastaan. Barbarossa-operaation katsottiin luovan suotuisat poliittiset ja sotilaalliset olosuhteet tällaista toimintaa varten. Ohjeen viimeisenä kohtana on määräys, että japanilaisille ei saanut vihjaistakaan Barbarossa-suunnitelmasta (em teos s. 220).

Samoin kun valtakunnanmarsalkka Göring keskusteli maaliskuun 8. päivänä 1941 kenraali Antonescun kanssa Romanian öljyntuotannon lisäämisestä Saksan tarpeiden tyydyttämiseksi, Göring perusteli tätä sillä, että öljynsaanti Neuvostoliitosta ei ehkä olisi aina aivan varmaa. Göring kiirehti kuitenkin vakuuttamaan, että Saksan suhteet Neuvostoliittoon olivat erittäin hyvät. Mutta, jos Neuvostoliitto lähentyisi Englantia, tai Saksan suhteet siihen huonontuisivat

Suomen tai Romanian kysymyksen vuoksi, Romanian öljyntuotannon lisääminen olisi välttämätöntä Saksalle. Antonescu vakuutti keskustelun lopulla yksityisesti Göringille, että Romania on valmis asettamaan taisteluun 30 divisioonaa ja esitti marsalkalle kartan, joka osoitti Neuvostoliiton keskittäneen Romanian rajalle vahvoja maa- ja ilmavoimien osastoja. Göring ei kuitenkaan maininnut sanaakaan Saksan sodanvalmisteluista.

Mussolinille ei myöskään kerrottu niistä. Italian ulkoministeri kreivi Ciano tiedusteli maaliskuun 25. päivänä 1941 Hitlerin kanssa Wienissä käymänsä keskustelun yhteydessä Mussolinin käskystä mm Hitlerin mielipidettä Neuvostoliitosta. Führer vastasi, että Neuvostoliitto oli viime aikoina muuttunut hyvin epäystävälliseksi. Tämä johtui Hitlerin mielestä siitä, että hän ei ollut halunnut uhrata Suomea. Dardanellien kysymys ja Romanian annettut takeet olivat myös ärsyttäneet suuresti venäläisiä. Führer painotikin sen vuoksi, että hän luotti Neuvostoliiton hyvin epäystävällisen asenteen vuoksi enemmän divisioonsa kuin Neuvostoliiton kanssa solmittuihin sopimuksiin. Hän ei kuitenkaan uskonut, että Neuvostoliitto menisi epäystävällisiä eleitä pitemmälle, mutta Saksan oli tietenkin varmistettava selustansa idässä, aina kun se ryhtyi joihinkin toimenpiteisiin lännessä.

Barbarossa-suunnitelma pyrittiin siis pitämään salassa Saksan lähimmiltä liittolaisilta vielä silloinkin, kun sen toteuttamisen alkamiseen oli aikaa enää vain 6—7 viikkoa. Hyökkäyksen Neuvostoliittoon piti näet alkuperäisen suunnitelman mukaan alkaa jo toukokuun puolivälin tienoilla. Vasta maaliskuun 27. päivänä Hitler päätti lykätä Barbarossa-suunnitelman toteuttamisen alkamisen neljällä viikolla Jugoslaviaa vastaan suunnitellun hyökkäyksen vuoksi. Liittolaismaiden osallistuminen valmisteluihin ei saksalaisten mielestä edellyttänyt tietoa siitä, mistä pe-



RAIKAS BITTER. ALKOSSA. RAVINTOLOISSA.

rimmältään oli kysymys. Sotamarsalkka Keitelin maaliskuun 22. päivänä allekirjoittama suunnitteilla olevia operaatioita koskeva ylijohdon ohje antaa tästä hyvän kuvan. Tässä ohjeessa määritellään Saksan eteläiseen armeijaryhmään kuuluvien romanialaisten joukkojen tehtävät Ukrainaan tapahtuvan hyökkäyksen yhteydessä. Tämän käskykohdan viimeiset lauseet kuuluvat seuraavasti: "Romanialaisille ei ole toistaiseksi annettava mitään tietoja Barbarossan valmisteluista. Myöskään unkarilaisten kanssa ei tulla käymään minkäänlaisia valmistelevia keskusteluja, jotka antaisivat viitteitä Barbarossasta." Saksalaiset eivät kuitenkaan jättäneet ottamatta huomioon sitä mahdollisuutta, että Neuvostoliitto voi ryhtyä vastatoimenpiteisiin Saksan hyökkäysvalmistelujen alkaessa paljastua sille. Yhtenä vaarallisena alueena mainitaan tässä ohjeessa mm Petsamon alue. Norjassa olevien saksalaisten joukkojen oli sen vuoksi valmistauduttava miehittämään nopeasti Petsamon alue, jopa ennen kuin Barbarossa-suunnitelmaa ryhdyttiin toteuttamaan.

Suomi saa tiedon Barbarossasta

Suomi tuli näiden asiakirjojen mukaan Barbarossa-suunnitelman valmisteluihin mukaan vasta toukokuun 1. päivästä 1941 lukien. Keitel allekirjoitti näet tänä päivänä ohjeen, jonka mukaan Hitler on suunnitellut keskustelujen aloittamista vieraiden valtojen osallistumisesta Barbarossa-suunnitelmaan. Kysymyksessä olivat Suomi, Unkari ja Romania. Suomalaisia oli pyydetty lähipäivinä poliittisten elimien välityksellä lähettämään täysin valtuuksin varustettuja upseereja Berliiniin keskusteluihin. Unkarilaisten kanssa suunniteltiin keskusteluja toukokuun 20. päivän jälkeen, ja keskustelut romanialaisten kanssa oli aloitettava niin myöhään kuin suinkin. Saksan tarkoitusperät oli naamioitava näissä keskusteluissa tuomalla julki se, että Saksan lännessä suunnitellut suuret operaatiot pakottavat aikaisempien kokemusten valossa ylläpitämään suurempaa puolustusvalmiutta myös idässä. Keskustelujen tarkoituksena oli siksi suostuttaa mainitut valtiot ryhtymään asianmukaisiin puolustustoimenpiteisiin ja ruveta nyt jo valmistelemaan niitä.

Saksan asevoimien korkein operaatiopäällikkö, Wehrmachtsführungsstabın päällikkö, kenraaliversti

Jodl otti suomalaisten neuvotteluihin kutsumisen esille Saksan ulkoministeriön suurlähettiläs Ritterin kanssa toukokuun 12. päivänä. Suomalaisten kanssa oli ryhdyttävä keskustelemaan yksityiskohtaisesti operaatioista, etenkin lisäjoukkojen kuljettamisesta Suomeen, yhteisestä operaatiosuunnitelmasta, ylijohdosta jne. Jodl huomautti, että Barbarossaa ei pitäisi näissä keskusteluissa käsitellä kysymyksenä, joka oli jo päätetty toteuttaa. Sotilaalliset keskustelut oli perustettava olettamukseen, että Neuvostoliiton kanssa saattaa ehkä syntyä aseellinen konflikti. Ylijohdo ehdotti, että keskustelut olisi aloitettava poliittisella tasolla, ja että ulkoministeri lähettäisi Suomessa hyvin tunnetun ministeri Schnurren Helsinkiin.

Ministeri Schnurre keskusteli toukokuun 20. päivänä Helsingissä presidentti Rytin kanssa. Schnurre puhui ohjeittensa mukaisesti vain Neuvostoliiton hyökkäyksen mahdollisuudesta eikä pitänyt sotaa ilman muuta varmana. Barbarossa-suunnitelmaa ei siis paljastettu vielääkään. Sama koskee Salzburgissa toukokuun 25. päivänä Saksan ylijohdon ja Suomen puolustusvoimien edustajien välillä edellisen perusteella käytyjä keskusteluja. Kenraaliversti Jodl totesi keskustelujen aluksi, että Saksan ja Neuvostoliiton välillä vallitsevat ystävälliset sopimusperäiset suhteet. Neuvostoliiton joukkojen keskitykset Saksan hallussa olevien alueiden rajoille voivat kuitenkin johtaa aseelliseen yhteenottoon. Jodl puhui myös jatkossa mahdollisesta yhteenotosta sekä sen edellyttämistä toimenpiteistä. Kenraali Heinrichsille ja hänen mukanaan olleille upseereille selostettiin tällöin vain saksalaisten Baltian maissa Leningradia vastaan sekä Petsamon kautta Muurmanskia ja Sallan kautta Kantalahtea vastaan suunniteltuja operaatioita. Keskustelussa käsiteltiin myös Suomen armeijan toimintaa koskevia saksalaisten toivomuksia. Saksalaisten yleistä suhtautumista kuvaa edelleen Keitelin toukokuun 28. päivänä Hitlerin käskystä antama ohje, jonka mukaan suomalaisille ei saa ilmoittaa Saksan Neuvostoliittoa koskevista aikomuksista muuta kuin sen verran, mikä on tarpeen paikallisen yhteistoiminnan varmistamiseksi.

Suomalaiset pidettiin diplomaattiasiakirjojen mukaan siis viimeiseen asti epä tietoisina todellisista Saksan aikeista. Niinpä Jodl ilmoitti vielä kesäkuun 14. päivänä suurlähettiläs Ritterille Suomen yleisesi-

Oy LAIVATEOLLISUUS Ab

TURKU

kunnan tiedustelleen omia liikekannallepanosuunnitelmiaan silmälläpitäen, syttyykö Saksan ja Neuvostoliiton välillä todella sota. Hitler valtuutti suurlähettiläs Ritterin kirjoittaman muistion mukaan eversti Buschenhagenin ilmoittamaan suomalaisten pyytämään määräaikaan — kesäkuun 15 päivä klo 12 — mennessä Suomen yleisesikunnalle, että sodan puhkeaminen on varmaa. Mitään ajankohtaa ei kuitenkaan mainittu vielä nytkään.

Yhdistelmä

Kaiken edellä olevan perusteella tuntuu erittäin epätodennäköiseltä, että Saksan ylijohdo — Hitler itse tai Göring tai joku muu hänen lähimmistä miehistään — olisi antanut Mannerheimille tietoja Barbarossa-suunnitelmasta joulukuun 20. päivän tienoilla 1940. Miksi saksalaiset olisivat tällöin jatkuvasti vältäneet sen mainitsemista suomalaisten kanssa sen jälkeen käydyissä keskusteluissa, ja miksi he olisivat yleensäkin poikenneet salaamisperiaatteistaan suomalaisten kohdalla? Olihan esimerkiksi Romanian osuus Barbarossa-suunnitelmassa paljon suurempi kuin Suomen, eikä romanialaisillekaan annettu siitä tietoa ennen kuin vasta viime tingassa. Edellä mainittu akateemikko Vilkkunan maininta siitä, että Saksan ylijohdo olisi välittömästi ja tarkoituksellisesti informoinut Mannerheimin Barbarossa-suunnitelmasta jo em ajankohtana, ei siten voi pitää paikkaansa.

Suomen korkeimmalla sotilas- ja poliittisella johdolla on tietysti voinut olla jo varsin varhaisessa vaiheessa tietoja Saksan suunnitelmista hyökätä Neuvostoliittoon, vaikka saksalaiset itse eivät antaneetkaan niistä minkäänlaisia tietoja. Kenraali Heinrichs sekä muut saksalaisten kanssa vuoden 1941 alkupuoliskolla keskustelleet upseerit tuskin antoivat saksalaisten johtaa itseään uskomaan, että saksalaiset tekivät Neuvostoliittoa koskevia suunnitelmia vain "varmuuden vuoksi". Kyllä he olivat varmasti sitä mieltä, että todelliset hyökkäysvalmistelut olivat kysymyksessä. Käsitys Saksan ja Neuvostoliiton välisen sodan väistämättömyydestä oli muutoinkin varsin yleinen. Englannin Moskovan-suurlähettiläs Sir Stafford Cripps kertoi jo lokakuussa 1940 Ruotsin lähettiläälle Assarssonille uskovansa, että Neuvostoliitto ja Saksa joutuvat sotaan keskenään. Tohtori Vilho Helanen mainitsi taas tammikuussa 1941 kadettioppilaskunnalle Santahaminassa Keski-Eurooppaan tekemänsä matkan jälkeen pitämässään puheessa, että Saksa keskittää joukkojaan itään, ja että se merkitsee sotaa Neuvostoliittoa vastaan. Em otteet saksalaisista diplomaatti- ja sotilaallisista asiakirjoista eivät kuitenkaan millään tavoin anna aiheutta olettaa, että Saksan ylijohdo olisi jo hyvin varhaisessa vaiheessa ilmoittanut suomalaisille Neuvostoliittoa vastaan tehtävää hyökkäystä koskevista suunnitelmistaan, ja että Suomen korkeimmat sotilas- ja poliittiset johtajat olivat sen jälkeen määrätietoisesti valmistelleet Suomen osallistumista "Operaatio Barbarossaan". □



VEITSILUOTO
tekee sitkeästä
Lapin
männystä

Moduulimitoitettuja ikkunoita -vakiotuotteina

Moduuli-ikkunamallisto koostuu yksiosaisista ikkunoista ja tuuletusluukuista — näitä yhdistelemällä saatte monia erilaisia ikkunasovellutuksia.

Moduuli-ikkuna toimitetaan sisäänaukeavana, valmiiksi heiloitettuna. Käytännöllisessä tuuletusluukussa on korroosiosuojattu säleikkö ja hyönteisverkko.



KOLME KUUSTA — LAATUYÖN MERKKI

VEITSILUOTO OSAKEYHTIÖ

Veitsiluoto, puh. Kemi, vaihde 36 51
Myyntivarasto: Rovaniemi. Aittatie 10, puh. 21 76

TURUN VARTIOKESKUS OY

Aninkaistenkatu 12 E

TURKU

"VAPAAUS-71"



Kapteeni O Karanka

Esitelmä Kadettikunnan Helsingin piirin vuosikokouksessa 24. 1. 1972 Katajanokan kerholla.

Viime vuoden loppusyksystä pidettiin Jugoslaviassa "Vapaus -71" -niminen sotaharjoitus, joka saavutti runsaasti huomiota kaikkialla maailmassa. Sotaharjoituksesta saadut tiedot pohjautuvat "Vapaus -71" -sotaharjoituksen jugoslavialaiseen tiedotustointintaan. Lähteenä on kuitenkin lisäksi käytetty kotija ulkomaisia, lähinnä englannin ja saksankielisiä päivä- ja aikakauslehtiä sekä radion ja television uutiskatsauksia.

Esityksessä tarkastellaan aluksi Jugoslavian sotilasmaantiedettä ja asevoimia, jonka jälkeen tarkastellaan itse sotaharjoitusta painopisteen ollessa aluepuolustusjoukkojen toiminnassa.

Jugoslavian sotilasmaantiede

Jugoslavian rajanaapureita ovat Atlantinliittoon kuuluvat Italia ja Kreikka, puolueeton Itävalta ja Varsovan liittoon kuuluvat Unkari, Romania, Bulgaria sekä Kiinaan suuntautunut Albania. Sitoutumaton Jugoslavia sijaitsee siis kahden voimakkaan sotilasliiton välissä. Jugoslavian alueen kautta kulkee Pohjois-Italian ja Unkarin tasangot yhdistävä perinteinen ura. Samoin Jugoslavian itäosan kautta kulkee Unkarin ja Kreikan yhdistävä ura. Jugoslavia on metsäinen, vuoristoinen ja jokien halkoma maa. Maan päätiestä noudattelee edellä mainittuja perinteisiä uria, jotka ovat edelleen tärkeimmät operatiivisuunnat Jugoslavian sotilasmaantieteellisen aseman kannalta.

Jugoslavia on sosialistinen liittotasavalta, joka käsittää kuusi sosialistista tasavaltaa. Maan väkiluku on 18,5 milj henkeä. Tasavalloista väkirikkain on Serbia. Autonomisine Vojvodinan ja Ksovan alueineen sen väkiluku nousee yli 7,5 milj. Toisena on Kroatia, jonka asukasmäärä on 4,1 miljoonaa. Pinta-



altaan Jugoslavia, 255,804 km², on hieman Suomea (305,475 km²) pienempi.

Jugoslavia on maa- ja metsätalousvaltainen maa, jossa 8 340 000 ammatinharjoittajasta 4,7 milj on maa- ja metsätalouden palveluksessa ja 1,1 milj teollisuuden ja vuorityön parissa.

Jugoslavian pääkielet ovat serbokroatia, makedoniankieli ja sloveninkieli. Serbokroatia on maan virallinen kieli. Se on aikaisemmin kirjoitettu serbiksi kyrillisin ja kroatiaksi latinalaisin kirjainmerkein. Nykyisin se kirjoitetaan ainoastaan latinalaisin kirjainmerkein. Jos maa on epäyhtenäinen kielensä puolesta, on se sitä myös uskonnon osalta. Jugoslaviassa on kreikkalaiskatolisia 41,2 %, roomalaiskatolisia 31,7 %, muhamettilaisia 12,3 %, protestantteja 0,9 % ja uskonnottomia 12,6 %. Edellä esitetyjen seikkojen ja Balkanin historiasta syntyneen muistikuvan perusteella ei voi välttyä mielikuvalta, että maa on sisäisesti epäyhtenäinen. Toisen maailmansodan jälkeiset tapahtumat ja presidentti Titon persoona ovat olleet luomassa yhtenäistä Jugoslaviaa. Suotta ei Tito kuitenkaan ole jatkuvasti korostanut maansa yhtenäisyyttä, jota repivät nationalistiset voimat, kuten viime päivien tapahtumat ovat osoittaneet.

Jugoslavian asevoimat

Jugoslaviassa tuli voimaan helmikuussa 1969 uusi maanpuolustuslaki, jonka olennaisimpana uutena piirteenä oli se, että uuden alueellisen puolustusjärjestelmän puitteissa maan kaikki 16—55 vuotiaat kansalaiset ovat sodan syttyessä velvollisia osallistumaan maanpuolustukseen joko asevoimissa, aluepuolustusjoukoissa tai kansanpuolustusyksiköissä.

Maanpuolustus nähdään koko kansan asiana. Puolustusjärjestelmä käsittää operatiivisen armeijan, aluepuolustusjärjestelmän ja kansanpuolustuksen, jotka kaikki yhdessä muodostavat suuren kokonaisuuden. Päämääränä on valmentaa koko kansa pitkäaikaiseen vastarintaan. Sen edellytyksenä pidetään armeijan varustamista uudenaikaisella ja tehokkaal-

la kalustolla. Koulutus on ulotettu koko väestöä koskevaksi. Korkealla taisteluvälmiudella katsotaan olevan suuri ennaltaestävä vaikutus.

Aluepuolustuksen rungon muodostavat rauhan aikaiset tuotantolaitokset, jotka perustavat pataljoonan ja sitä pienempiä yksiköitä. Osa näistä yksiköistä liitetään operatiiviseen armeijaan.

Aluepuolustusjoukkojen tehtävänä on tiedustelu ja sissitoiminta, vastasissitoiminta, maahanlaskuntorjunta, tuholaistoiminta, huoltotoiminta, osa väestönsuojeluun liittyviä tehtäviä sekä sellaisen alueen valvonta, joka ei ole operatiivisen johtoportaan vastuulla. Uudistukset ovat vaatineet puolustusmenojen lievää kasvua. Aluepuolustusjoukkojen nykyiseksi vahvuudeksi arvioidaan noin miljoona miestä ja naista. Suunnitelmissa on määrän kolminkertaistaminen. Jugoslavian asevoimien rauhan ajan vahvuus on noin 250 000 miestä rajavartioujoukot ml.

Jugoslavian maavoimat ovat vahvuudeltaan 195 000 miestä. Ne käsittävät:

- 14 panssariprikaatia,
- 9 jalkaväkidiivisionaa,
- 31 erillistä jalkaväkiprikaatia,
- 1 maahanlaskuprikaatin ja
- 1 merijalkaväkiprikaatin.

Maavoimien aseistuksesta mainittakoon:

- 650 taistelupanssarivaunua: M-4 Sherman, M-47, T-54 ja T-55,
- 35 AMX-13 kv psv:a ja useita PT-76 vaunuja,
- M-3, BTR-50, BTR 60-P ja BTR 152 rynnäköpanssarivaunuja,
- SU-100 telatykkejä sekä 105 mm:n ja 155 mm:n haupitseja
- SU-57 itpsv:ja

Jugoslavian merivoimien vahvuus on 18 000 miestä. Laivasto käsittää:

- 5 sukellusvenettä,
- 1 hävittäjän,
- 3 partioalusta,
- 16 sukellusveneentuhoojaa,
- 10 OSA-luokan ohjusvenettä, joissa on STYX -ohjukset,
- 67 moottoritorpedovenettä, joista 55 on alle 100 t,
- 20 saaristoraivaajaa, joista 12 on alle 100 t sekä
- 35 pienehköä maihinnousulaivaa.

Rannikkopuolustus, joka kuuluu merivoimiin, käsittää 25 rannikkotykistöpatteeria.

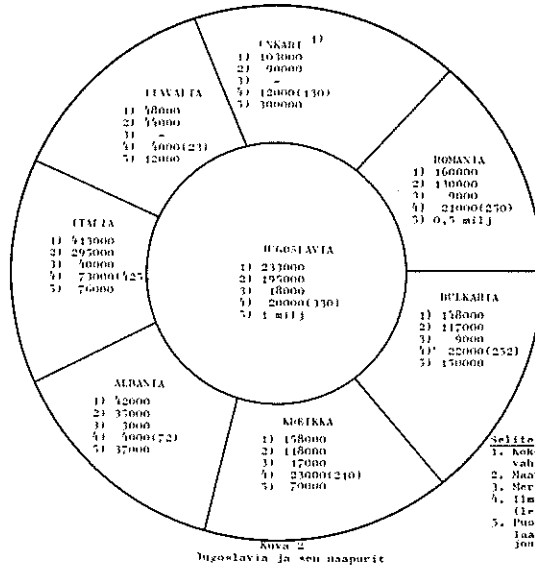
Ilmavoimien kokonaisvahvuus on 20 000 miestä ja 330 taistelulentokonetta. Jugoslaviassa on:

- 10 rynnäkölajuetta, laivueessa on 15 konetta. Kalusto käsittää F-84 G, Jastreb ja Kraguj -koneita,
- 10 torjuntahävittäjälaivuetta kalustona Mig F/PF ja F-86 D/E,
- 2 tiedustelulaivuetta,
- 25 kuljetuskonetta mm Li-2, Beaver, C-47 ja IL-14,
- 50 helikopteria, joista 20 Whirlwind -konetta on rakennettu Jugoslaviassa,
- 60 Galeb -harjoituskonetta.

Jugoslaviassa on 8 SA-2 -ilmatorjuntaohjuspatteeria. Näiden, samoin kuin muidenkin ilmapuolustusjoukkojen vahvuus, sisältyy ilmavoimien 20 000 mieheen.

Puolisotilaallisia joukkoja on 19 000 miestä rajavartioujoukkoja ja aiemmin mainitut miljoona miestä ja naista aluepuolustusjoukkoja.

Verrattaessa Jugoslavian asevoimien vahvuutta naapurimaiden asevoimiin voidaan niiden todeta olevan vahvuudeltaan merkittävät. On kuitenkin todettava, että suursodassa ne saattavat joutua taistelemaan alivoimaisina teknisesti kehittyneempiä asevoimia vastaan. Juuri tämä on aiheuttanut sen, että puolustuskyvyn kehittämiseksi on ryhdytty hakemaan ratkaisua sissisodan ja alueellisen puolustuksen parista.



Kuva 2 Jugoslavia ja sen naapurit

"Vapaus -71" -sotaharjoitus

"Vapaus -71" -sotaharjoituksen päämääränä oli todennäköisesti:

- osoittaa Jugoslavian alueellisen puolustusjärjestelmän teho,
- osoittaa kansan puolustustahto ja
- harjoittaa koonaismaanpuolustukseen liittyen armeijan ja ilmavoimien lisäksi sissisotaan koulutettuja alueellisen puolustuksen joukkoja.

Näistä päämäärästä johtuen harjoitukselle annettiin tarkoituksellisesti julkisuutta. Harjoituksen yhteydessä korostettiin, ettei sitä oltu suunnattu ketään vastaan. Toisaalta painotettiin sitä, että mahdollisen hyökkääjän ei ole syytä luottaa Jugoslavian sisäiseen epäyhtenäisyyteen.

Sotaharjoituksen lähtökohtatilanne

Sotaharjoitus alkoi pohjoisesta suuntautuvalla, mutta ei rajan yli tulevalla yllätyshyökkäyksellä. Hyökkääjä, sininen puolue, oli nykyaikainen, erittäin pitkälle mekanisoitu, maahanlaskukykyinen ja sillä oli käytössään runsaasti maavoimia tukevia lentoyksiköitä. Puolustaja, punainen puolue, suoritti liikekannallepanon.

Harjoitukseen osallistuivat seuraavat joukot:

SINISET

6.Armeija

12.PsPr
25.PsPr
21.MekPr
12.MekJvPr
28.MekJvR
60.LsvPr
— 2 tykistörykmenttiä
ja muita aselaji-
joukkoja

5.Armeija

17.MekD
23.MekPr
— muita yhtymiä ja
aselajijoukkoja

4.TaktIlmaAK

Jugoslavian tiedotuspalvelu ja harjoituksen johto antoivat harjoitusjoukon vahvuudesta ja organisatiosta hyökkääjän ja puolustajan sotajaotuksen lisäksi seuraavan ilmoituksen: "Jokainen sotilasiantuntija saa sotaharjoituselokuvasta ja Jugoslavian television sotaharjoitusuutisista ilman suuria vaikeuksia näitä koskevat tiedot." Kuitenkaan ei ilmoitettu, että:

— osa joukoista oli todellisia, osin vajaavahvuisia, osa oletettuja joukkoja

PUNAISET

4.Armeija

24.JvD
30.JvPr
10.VuorPr
3.PsPr
— aselajijoukot
— aluepuolustus,
partisaani- ja
nuorisoyksiköitä

3.TaktIlmaAK

— esimerkiksi partisaaniprikaatia kuvasi pataljoona, jonka todellinen harjoitusvahvuus oli noin kaksisataa miestä.

Lehdistö arvioi täten harjoitusjoukkojen vahvuuden 40 000 mieheksi, jonka eräät lehdet kaksinkertaistivat 80 000 mieheksi. Kansanpuolustuksen periaatteet tuntien puhuttiin pian 200 000 ja myöhemmin jopa 400 000 osallistujasta. Tämä määrä olisi sisältänyt lähes koko alueen väestön lapset ja vanhuksset mukaanluettuina.

Todellisuudessa harjoitukseen osallistui ilmeisesti 15 000—18 000 henkeä. Tähän lukuun sisältyvät harjoituksen johto, harjoitusjoukot mukaanluettuna partisaaniyksiköt, väestönsuojeluorganisaatio, poliisi ja puolueorganisaatiot.

Luultavasti Sinisellä puolueella oli vain yksi ainoa täysvahvuinen panssariprikaati, kolme laskuvarjojääkäripataljoonaa, joitakin kenttätykistöpattereita ja pioneeriyksiköitä sekä mahdollisesti noin pataljoonan vahvuinen panssaritaisteluosasto.

Punaisella puolueella oli joitakin jalkaväki- ja vuoristopataljoonia ja "partisaaniprikaati".

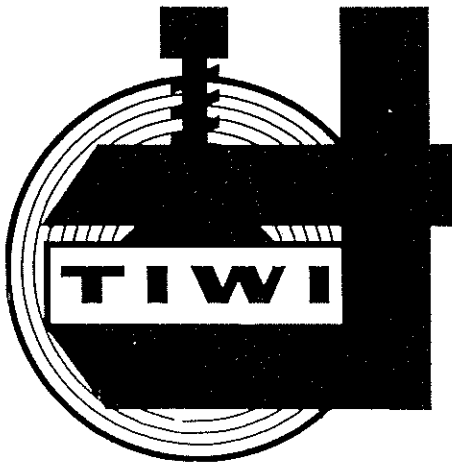
Korostettakoon sitä seikkaa, että kaikki harjoitukseen osallistuneet joukot olivat organisaatioltaan jugoslavalaisia. Harjoituksesta saatiin vain yksi konkreettinen luku; ilmoitettiin että harjoituksissa oli 1000 erotuomaria johtajanaan kenraali Matic.

Harjoitusta johti yleisesikunnan päällikkö, kenraalileversti Viktor Bubanj. Sinistä puoluetta johti kenraalileversti Stane Potočar ja Punaista puoluetta kenraalileversti Dako Jovanić.

Harjoitusalue

Ensimmäisessä virallisessa tiedotteessa sanottiin, että "harjoitus pidetään alueella, joka sijaitsee 80 km:n säteellä Karlovacista". Jugoslavalainen Front-lehti julkaisi harjoitusalueen kartan. Harjoitusta seuranneet lehtimiehet totesivat, että harjoituksia pidettiin ainakin 18 paikkakunnalla: kymmenellä kroaatialaisella, neljällä slovenialaisella ja yhtä monella bosnialaisella. Juuri näillä alueilla käytiin toisen maailmansodan aikana ankaria partisaanitaisteluita. Mainittakoon, että Likassa perustettiin v 1941 Titon ensimmäinen partisaaniprikaati.

**TIWI-lastulevyssä
on siisti
sahausjälki**



TIWI OY

Nilsinäkatu 10—14,
Helsinki 51

Valtion Viljavarasto

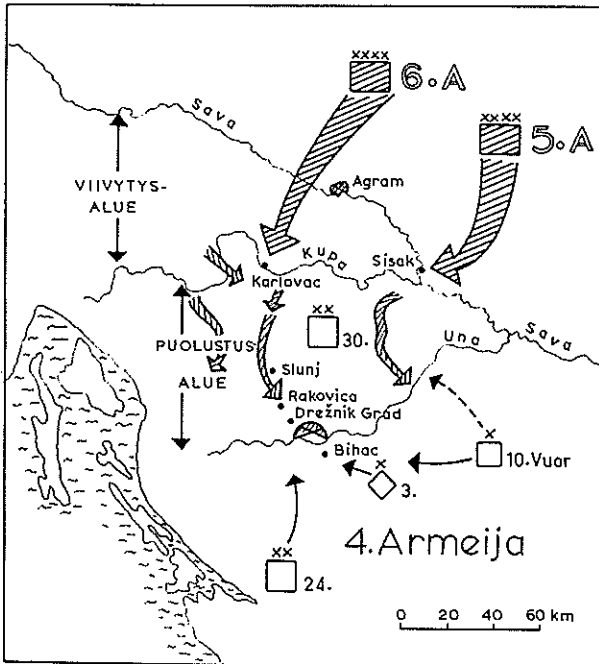
Helsinki, Stenbäckinkatu 26

Postilokero 227, puhelin 413 400

Harjoitus aika

Jugoslavian viralliset tiedotteet mainitsivat harjoitusajaksi 2.—9. 10. Ilmeisesti 2.—4. 10. suoritettiin harjoitusjoukkojen keskityksiä, joskaan näistä joukkojen siirroista ei ole tietoja. Juuri tähän aikaan Ranskan puolustusministeri Debré vieraili harjoitusalueella ja keskusteli marsalkka Titon sekä useiden kenraalien kanssa. 5.—7. 10. olivat varsinaisia harjoituspäiviä, 8. 10. joukot valmistautuivat loppukatselmukseen, joka alkoi 9. 10. klo 10.00 ohimarssilla Karlovacissa.

Sotaharjoitustilanteiden kulku



Kuva 3
Sotaharjoituksen kehittyminen.

Sotaharjoitus alkoi tilanteesta, jossa siniset olivat edenneet Savajoelle ja osin jo ylittäneet sen. Sinisten kärki saapui Kupajoelle 4./5. 10. Punaisten aluepuolustusjoukot olivat puolustaneet Agramin kaupunkia kaupungin rajalla, mutta sinisten saatua vähennuksia, ne olivat joutuneet väistymään "maan alle". Osavaltioissa ja hallinnollisilla alueilla, puolue-, nais- ja nuorisjärjestöissä kokoontuivat sotakomiteat. Punaisten kävivät viivytyksistäistelua voittaakseen aikaa syvyydessä tapahtuville puolustusjärjestelyille. Viivytyksialue oli Sava- ja Kupajoen välinen, syvyydeltään 60—40 km:n alue. Aluepuolustusjoukot jäivät tälle alueelle kuluttaen sinisiä ja häiriten heidän huoltoyhteyksiään. Harjoituksen johto katsoi, että punaisten toiminta oli jo sitonut kolmasosan hyökkääjän voimista huoltoyhteyksiensä suojaamiseen.

Punaisten puolustusalue oli Kupa- ja Unajoen välinen 60 km:n syvyinen alue.

Varsinaisen harjoituksen alkaessa 5. 10. aamulla sinisten 6. Armeija oli jatkamassa hyökkäystä Karlovaciin. Sen oikealla puolella hyökkäsi oletettu 5. Armeija Sisakiin. Punaisten puolustajan joukot kuuluivat 4. Armeijaan.

Sinisen 6. Armeijan tehtävänä oli hyökätä Karlovacin alueelta Slunjin ja Rakovicin suunnassa tavoitteena Bihač.

Ylitysnäytös Kupajoella

Kupajoen ylitys Karlovacin itäpuolella tapahtui harjoitusnäytöksenä. Näytöstä oli seuraamassa marsalkka Titon ohella lukuisia kenraaleita ja johtavia valtion ja puolueen henkilöitä. Näytöksessä siniset käyttivät neuvostoliittolaista kalustoa: K-61, GSP ja PMP -lautoja. PMP-kalustosta rakennettiin Kupajoen yli silta 28 minuutissa. Jugoslaviaalaisten pioneerien toiminta ylitysnäytöksessä oli varsin vakuuttavaa.

Hyökkäyksen jatkuessa vuoristoinen maasto kavensi hyökkääjän mahdollisuutta käyttää hyväkseen koko aluetta sitoen siniset yhä enemmän jokilaaksojen tiestöön. Taistelut keskittyivät nyt soliin ja silta-kapeikkoihin. Siniset suorittivat jatkuvasti taktisia helikopterimaahanlasuja ja tukivat hyökkäystään voimakkailla ilmopommituksilla ja -rynnäköin sekä hävittäjäsuojauksella. Siniset suorittivat myös tuhoalaistoimintaa syvälläkin punaisten selustassa.

Punaisten puolustaja taisteli ennenkaikkea voittaakseen aikaa. Etelästä Bosniasta ja Hertsegovinasta suunnattiin kaikki käytettävissä olevat joukot, aluepuolustusjoukot ja partisaaniyhtymät ml, puolustusalueen takarajalle Unajoelle.

Jugoslavian lehdistössä mainittiin "Slunjia pommitetun erittäin voimakkaasti, mutta kaupunki oli kuitenkin puolustautunut sankarillisesti". Marsalkka Tito oli seuraamassa kaupungissa pidettyä väestönsuojelunäytöstä.

Sinisten hyökkäys huipentui kolmen pataljoonan maahanlaskuun Drežnik Gradin kaakkoispuoliselle ylätasangolle. Päämääränä oli tien avaaminen Bihačiin. Yksi pataljoona pudotettiin laskuvarjoilla, kaksi

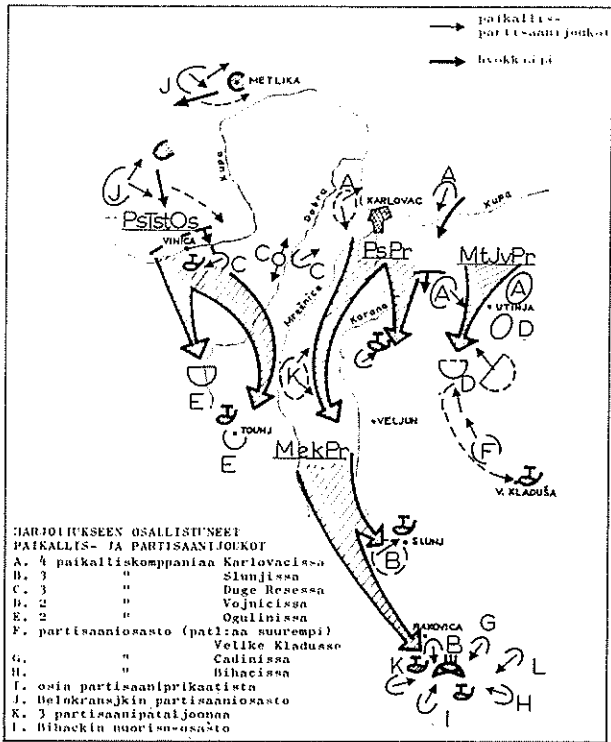
LANGATTOMIIN YHTEYKSIIN

STORNO radiopuhelimet
MULTIONE hakulaitteet
REDIFON radioasemat

Pääedustaja Suomessa:

Ins.tsto NEUTRON

Puh. 54 22 34, 54 22 33
Hankasuontie 12 Helsinki 39



Kuva 4
Aluepuolustus ja partisaanijoukot.

kuljetettiin helikoptereilla. Yhteensä osallistui tähän operaatioon tuhat laskuvarjojääkäriä. Punaisten löivät maahanlaskun Bihačin nuorisoyksiköillä, yhdellä vartiokomppanialla ja partisaanipataljoonalla ja alueen kautta siirtymässä olleella 3.PsPr:lla. Samanaikaisesti sinisten panssarijoukkojen kärjet olivat tunkeutumassa Rakoviciaan. Siniset joutuivat kuitenkin hajoittamaan voimiaan, ja kun punaiset samanaikaisesti hyökkäsivät huoltoyhteyksiä vastaan käyttäen myös helikopterimaanlaskuja, sinisten hyökkäys tyrehtyi.

Punaiset suuntasivat nyt reservinsä 24.JvD:n 3.PsPr:n ja 10.Vuoristoprikaatin vastahyökkäykseen, joka alkoi 7.10.

RAKENNUSTOIMISTO
A. PUOLIMATKA

Taisteluumunta

Punaisten vastahyökkäys suoritettiin taisteluumuntana. Marsalkka Titon ja valtion ja puolueen johtohenkilöiden lisäksi seurasi taisteluumuntaa Jugoslaviaan akreditoituidut sotilasasiamiehet. Harjoitusta johti "Taisteluryhmä 29:n" komentaja kenraalimajuri Paič. Taisteluumuntarata oli varustettu nykyaikaisella, elektronisesti ohjatulla maalilaitteistolla. Runsaat puolitoista tuntia kestäneessä ammunnessa käytettiin noin 15 000 kranaattia ja rakettia. Rynnäkkökoneet suorittivat mm napalmhyökkäyksiä. Harjoitukseen osallistui panssarivaunupataljoona, raketinheitinpatteristo ja kenttätykistörykmentti. Taisteluumunnan aikataulu oli seuraava:

H — 15 → H	Tykistön tulivalmistelu. Rynnäköpanssarivaunujen ryhmittymisen lähtökynnykselle
H → H + 42	Panssarivaunupataljoonan hyökkäys tykistön tulen tukemana
H + 9 → H + 35	Lentorynnäköitä
H + 39 → H + 52	Tykistö tulitti sinisiä yksiköitä, jotka peräytyivät
H + 55 → H + 65	Punaisten reservit siirtyivät eteenpäin
H + 65 → H + 78	Sinisten vastahyökkäys
H + 79 → H + 100	Punaisten hyökkäys jatkui sinisten tykistön tuliasemiin

Psykologinen sodankäynti ja tiedotustoiminta

"Vapaus-71":n harjoituskohteisiin kuului myös psykologinen sodankäynti. Siihen kiinnitettiin harjoituk-

Tervehdimme puolustusvoimain
henkilökuntaa, reserviläisiä ja
sotaveteraaneja

OY WÄRTSILÄ AB

Vaasan tehdas

Vaasa

sen yhteydessä paljon huomiota. Hyökkääjä yritti kääntää puolelleen miehittämiensä alueiden väestöä. Väestöä yritettiin lähestyä jopa taiteilijaryhmän esityksin. Punaisten radio taas kehoitti väestöä jatkamaan vastarintaa. Väestön innostusta ja eläytymiskykyä kuvannee se, että hyökkääjän ajoneuvoista puhkottiin renkaita, panssarivaunuista revittiin antenneja ja hyökkääjän joukkojen vedensaantia vaikeutettiin. Harjoituksen kestäessä olikin sitten annettava jyrkkä määräys liidun käyttämisestä osoittamaan viholliselle aiheutettuja tappioita. Sotaharjoituksen aikana alkoi sinisten miehittämällä alueella toimia erityinen tiedotuspalvelu. Koko harjoitusalueella punaisten joukot ja väestö pidettiin tietoisina tapahtumista. Miehitettyillä alueilla tiedotteita monistettiin, ja jakelu tapahtui nopeasti ja onnistuneesti puolue- ja nuorisjärjestöjen avustuksella. Jugoslavian kaikki joukkotiedotusvälineet antoivat harjoituksen kuluessa runsaasti uutisia ja kuvauksia harjoituksen kulusta. Televisio kertoi harjoituksista paitsi uutislähetyksissä myös päivittäisissä, lähes tunnin mittaisissa erikoislähetyksissä. Näissä erikoislähetyksissä kuvattiin harjoituksen kulkua myös karttojen ja piirrosten avulla. Harjoituspäivän tapahtumia kommentoi näissä lähetyksissä aina joku kenraali.

Jugoslavalaisia toimittajia oli harjoituksessa 32 siviili- ja 12 sotilaslehden toimituksesta. 8 radioasemaa ja 5 televisioasemaa olivat myös edustettuina.

Titon puhe reservin upseereille

Sotaharjoituksen aikana marsalkka Tito puhui reservin upseereille. Puhe herätti laajaa huomiota. Tito mainitsi: "On taisteltava kaikkia pyrkimyksiä vastaan kylvää riitaa Jugoslavian kansojen välille. Nationalismi ja chauvinismi hyödyttävät vain vihollista. On sellaisia, jotka ovat vain jostain määrätystä valtiosta ja välttävät tarkoituksellisesti sanaa Jugoslavia. Minä olen jugoslaavi, mutta en milloinkaan käteke sitä seikkaa, että olen syntynyt Kroatiaassa. Olen kuitenkin kasvanut Jugoslavian työväenluokan parissa. Joskin on vain joitakin chauvinisteja, jotka lauleskelevat nationalistisia laulujaan, niin siitä huolimatta heidän toimintaansa on vastustettava mitä päättäväisimmin. Minä seuran näitä ilmiöitä lehdistä ja keskusteluista ja myönnän niiden saattavan minut apealle tuulelle. Älkäämme enää tulko siihen tilanteeseen, että joudumme taistelemaan yhtenäisyydestä, joka on jo kuluttanut niin paljon vertamme."

Sotaharjoituksen päätöskatselmus

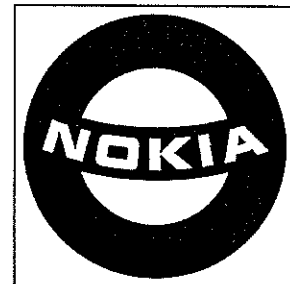
Sotaharjoitusten päätöskatselmus pidettiin Karlovacissa 9.10. Siihen osallistui yli 6000 miestä ja 600 ajoneuvoa. Ohimarssi kesti 42 minuuttia. Ohimarssiin osallistui joukkoja ja kalustoa seuraavasti:



Suurikin kokonaisuus muodostuu pienistä osista.

Työmme palvelee sekä yksityistä ihmistä että koko yhteiskuntaa. Monesti huomaa mattoman pienenä osana, mutta usein myös lähes kaikkia koskettavana.

Arvojärjestykseen emme töitämme aseta. Sillä pienikin tehtävä on mielestämme tärkeä. Ehkäpä tästä johtuu, että työmme tulokset liittyvät niin luontevasti suomalaisten jokapäiväiseen elämään.



PUNJALOSTUS KUMITEHDAS
KAAPELITEHDAS ELEKTRONIIKKA

Jalkaväkipataljoona	256 miestä
Vuoristopataljoona	256 "
Laskuvarjojääkäripataljoona	256 "
Partisaanipataljoona	256 "
Aluepuolustuspatjoona (kustakin osavaltiosta)	254 "
Kroatian nuoriso-osasto	253 "
Poliisikomppania	121 "
Moottoroitu jalkaväki- pataljoona	TAM-4500 (ka)
Raskasasepataljoona	
— panssaritorjunta- ohjuskomppania	Maljutra, GAS-69
— kranaatinheitinjoukkue	82 ja 120 mm
— sinkojoukkue	82 mm M-60
Ilmatorjuntapatteristo	
— patteri	20 mm M-57 kolmois 40 mm Bofors L/30 30 mm M-53/59 kaksois (Tsh)
Viestipataljoona	47 ajoneuvoa
Suojelukomppania	
Pioneerirykmentti	Sulutuskalustoa K-61 (amfiobiotela- ajoneuvo) GSP-lautta PMP KRAS-214 (ka) TMM pioneerikoneita
Panssaritorjuntaohjus- komppania	Sagger, BTR-40P
Kenttätykistöpatteristo	105 mm M-2 (amer) 155 mm M-1 (") 155 mm M-2 (") 128 mm M-63
Raketinheitinpatteristo	PT-76
Panssariiedustelu- komppania	BTR 40 PB
Moottoroitu jalkaväki- pataljoona	M-590
Ilmatorjuntapanssarivaunu- pataljoona	SU-57
Panssarivaunupataljoona (2 kpl)	T-55
Siltapanssarivaunuosasto	T-55/MTO
Ilmavoimien osasto	Mi-8 Mig 21F (Fishbed-C) "Jastreb"

Paraatin jälkeen alkoi Karlovacissa suuri kansanjuhla.

Johtopäätöksiä

Harjoituksen perusteella voidaan tehdä seuraavia johtopäätöksiä:

Strateginen puolustus on jaettu kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa hyökkääjää hidastetaan mahdollisimman tehokkaasti rajoilta alkaen.

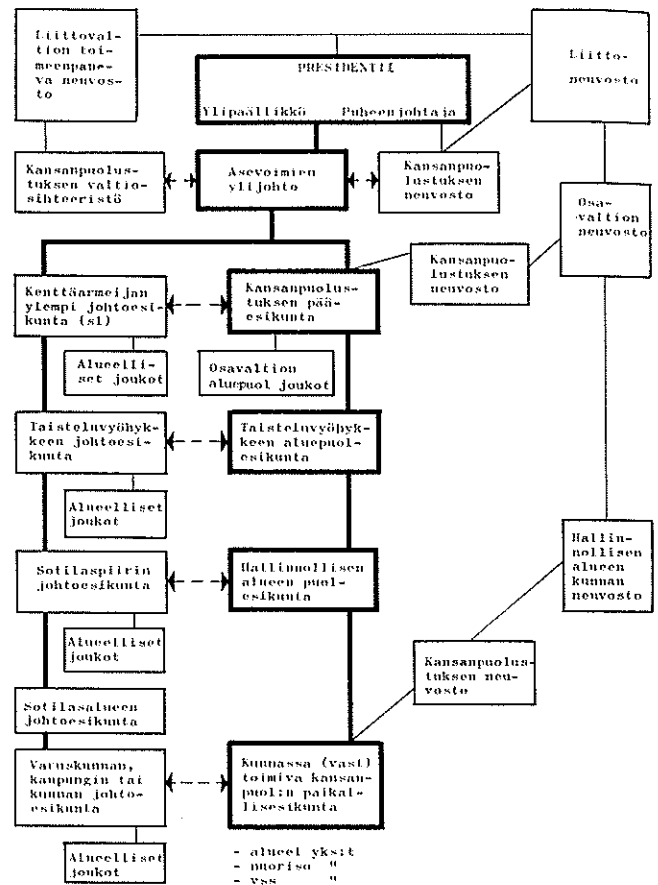
Toisessa vaiheessa vihollisen tunkeuduttua syvemälle maahan, alkaa sitkeä taistelu taktisista maastonkohdista. Aluepuolustuksen joukkojen tehtävänä on taistella oman kotipaikkansa puolesta ja taata operatiiviselle armeijalle mahdollisimman suuri toimintavapaus. Sissisotaan siirrytään alueittain miehityksen etenemisen myötä.

Strategisen puolustuksen kolmantena vaiheena on vihollisen lyöminen operatiivisen armeijan ja sissisotaa käyvien yksiköiden hyökkäyksellä. Mikäli maa joutuu vihollisen haltuun, myös operatiivisen armeijan pääosat siirtyvät sissisodankäyntiin.

Aseeton vastarinta on apukeino, jolla hyökkääjän asema tehdään yhä vaikeammaksi.

Taistelun päämääränä ei ole missään vaiheessa maa-alueiden pitäminen vaan vihollisen lyöminen.

Taistelua käydään operatiivisen armeijan ja aluepuolustusjoukkojen yhteistoimin. Aluepuolustusjoukkoja on verraten runsaasti. Taistelunjohto on viime kädessä lähes täysin desentralisoitu.



Jugoslavian kansanpuolustuksen johto-organisaatio

"Vapaus-71" sotaharjoitus osoittaa, että Jugoslaviassa on vakavasti pyritty puolustuskyvyn nopeaan kehittämiseen hakemalla ratkaisua alueellisen puolustuksen periaatteiden mukaisesta taistelusta □

LAHTEET

- Military Balance
- The Statesman's Yearbook
- Kungliga Krigsvetenskaps Akademiens Handlingar och Tidskrift, 8/71
- Front, 40—42/71
- Military Review, Oct/71
- Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift, 12/71
- Der Soldat, 20/71
- Truppendienst, 6/71
- Österreichische Militärische Zeitschrift, 5/71
- Suomen Kuvalehti, 47/71
- Time, Oct/71
- Der Spiegel, 42/71
- Helsingin Sanomat, 5.—9. 10. 1971
- Dagens Nyheter, 5.—9. 10. 1971
- Frankfurter Allgemeine, 19. 12. 71.
- Neue Züricher Zeitung, 10. 10. 1971
- Informationen, Dokumentation, 21/71
- TV:n ja radion uutislähetys, 5.—9. 10. 1971



Sodanaikainen dokumentti- elokuva – mitä se kertoo, ja mitä siitä voidaan kertoa

Majuri Pentti Karvonen



"Hän myötä vaaroiss' ollut on,
on nähnyt veripäivät,
on voitot, iskut tappion,
joist ikiarvet jäivät;
häll on niin paljon muistissaan,
maailma mit ei muistakaan."

Puolustuslaitoksen elokuvalainaamon hyllyillä on dokumenttiaineistosta koottuja opetuslokuvia, joiden selosteessa todetaan lyhyesti "Sotatoimia ja kotirintaman elämää vuosilta 1939—1945". Lainaaja, kouluttaja tai esitelmän pitäjä, oletko koskaan tullut ajatelleeksi millaisesta materiaalista tämä käyttämäsi filmikakku on koottu! Oletko koskaan syventynyt analysoimaan niitä henkilöitä, ajankohtia tai paikka-

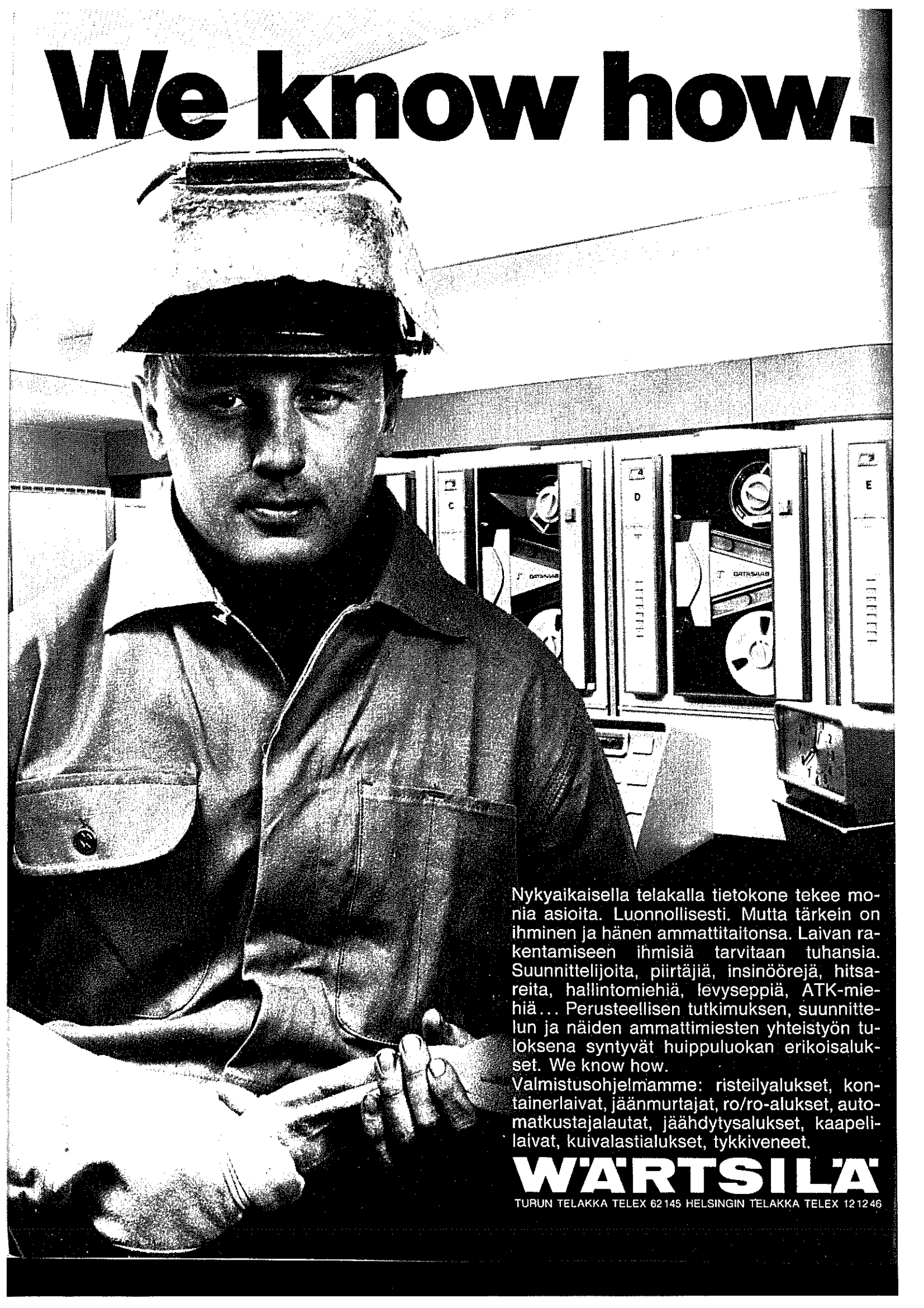


kuntia, mitä elokuva esittää? Oletko tutustunut esitteessä olevaan, kymmeniä nimiä sisältävään TK-elokuvaajien luetteloon ja kiinnittänyt huomiotasi nimien perään merkittyihin pieniin risteihin. Eikö tämä ole usein sinulle vain tapahtumien historiaa. — Sodanaikaisesta dokumenttiaineistosta koottu elokuva sisältää paljon enemmän kuin mitä katselija voi nähdä. Se on materiaalia, jonka kanssa ei tehdä sinunkauppoja hetkessä.

Älkää hitossa hypätkö — minä filmaan vielä!

On väitetty, että sodanaikaisissa elokuvissa ihanoidaan sota. Tämä ei pidä paikkaansa. Sodan ihanominen on varmaan ollut kaukana kaikista niistä TK-elokuvaajista, jotka omakohtaisesti joutuivat rintamaolosuhteissa kuvaamaan. Toisaalta voidaan todeta, etteivät nämä miehet kuvanneet eivätkä koonneet otoksiaan päämääränään maanpuolustushengen repiminen — sanoma on rakentavaa ja sisäisen yhtenäisyyden säilyttämiseen pyrkivää. En tarkoita vain suomalaisia TK-kuvaajia, tähän joukkoon kuuluvat niin venäläiset kuin saksalaisetkin kuvaajat. Kuvat suomalaisten "isäin taisteluista" eivät ole ainutlaatuisia alallaan. Puolustuslaitoksen elokuva-arkistossa

We know how.



Nykyaikaisella telakalla tietokone tekee monia asioita. Luonnollisesti. Mutta tärkein on ihminen ja hänen ammattitaitonsa. Laivan rakentamiseen ihmisiä tarvitaan tuhansia. Suunnittelijoita, piirtäjiä, insinöörejä, hitsareita, hallintomiehiä, levyseppiä, ATK-miehiä... Perusteellisen tutkimuksen, suunnittelun ja näiden ammattimiesten yhteistyön tuloksena syntyvät huippuluokan erikoisalukset. We know how.

Valmistusohjelmamme: risteilyalukset, kontainerlaivat, jäänmurtajat, ro/ro-alukset, automatkustajalautat, jäähdytysalukset, kaapelaivat, kuivalastialukset, tykkiveneet.

WÄRTSILÄ

TURUN TELAKKA TELEX 62 145 HELSINGIN TELAKKA TELEX 12 12 46

ovat hyvässä sovussa niiden vieressä neuvostoliittolainen "Urotyösi on kuolematon" ja saksalainen "Kreetan valtaus".

Työn luonteesta johtuen joutuivat TK-elokuvaajat toimimaan raskaine kameroineen varsin vaaranalaisissa tilanteissa. Muutamat esimerkiksi valaiskoot, mil-laisista miehistä ja teoista saattoi olla kysymys.

Puolan sotaretken aikana toimi Saksan ilmavoimien TK-elokuvaajaryhmän päällikkönä Hans Bertram, joka joutui miehineen suorittamaan useita tais-telulentoja päivässä. Filmaajan oli oltava mukana kaikkein uhanalaisimmillakin retkillä, mielenkiintoa vailla olevissa tehtävissä ei ollut kuvaamisen aihetta. Ammattitaitoisista kuvaajista kaatui lyhyessä ajassa seitsemän ja useat haavoittuivat, niiden joukossa Bertram itse, joka menetti toisen silmänsä.

Useimmat lukijoista ovat nähneet saksalaisesta dok-umenttiaineistosta kootun elokuvan "Kreetan ope-raatio". Noiden laskuvarjojoukkojen mukana toimi TK-kuvaajana von der Heyde, joka kaatui hyökkä-yksessä. Tästä suunnattomia uhreja vaatineesta so-tatoimesta, joka pitkäksi aikaa lopetti saksalaisten laskuvarjojoukkojen toiminnan, von der Heyde jätti jälkeensä realistisuudessaan vertaansa vailla olevia filmimetrejä. Von der Heyde kaatui kuvatessaan pys-tyssä seisten miinoitetun sillan ylittämistä, mikä päättyi kaikkien sillalla olevien tuhoon.

Näitten miesten — olivatpa he sitten saksalaisia, amerikkalaisia, venäläisiä tai mitä kansallisuutta ta-hansa — filmaamasta aineistosta on koottu toisen maailmansodan ehkä tunnetuin dokumenttielokuva "Tällaista se oli...". Tämä elokuva osaltaan todis-taa, että TK-kuvaajat pyrkivät ennen muuta sodan totuudenmukaiseen kuvaamiseen. Näin tekivät myös suomalaiset kuvaajat. Heidän tähtämissään olivat realistiset todellisuuden kuvat, eikä suinkaan vääris-telty tai väärä ihannoiti. Ajatelkaamme sitä TK-ku-vaajaa, joka kuorma-auton suojasta talletti filminau-halle Äänislinnan katutaisteluja ja sitä kuvaajaa, joka Syvärin ampumahaudassa selällään maaten filmasi lähitaisteluun joutunutta vastustajan panssaria. Ku-vaajien joukosta löytyy erilaisia ihmistyyppöjä. Siel-lä on "Rokka" -tyyppi Nils Helander, joka teki tiu-kan paikan tullen tehtävänsä. Hänen käsialaansa on katsauselokuva "Pommituslento". Tätä elokuvaa fil-matessa joutui kone ilmatorjuntatuleen ja sai osu-man. Ohjaaja antoi kaikille käskyn valmistautua hyppäämään pahoin vaurioituneesta koneesta, jolloin kuului Helanderin huuto "Älkää hitossa hypätkö, minä filmaan vielä" ja niinpä hän sai puoleksi ulko-na roikkuen kuvata vielä alapuolella levittäytyvää palavaa ja myllerrettyä rintamalinjaa. TK-Helander kaatui myöhemmin Immolan lentokentällä kuvates-saan kentän pommitusta, jolloin hän ja hänen ka-meransa saivat osuman maataistelukoneen koneki-väärin luodista. Kasetti säilyi kehitettäväksi.

Vapaussodasta jatkosotaan, Puolasta Berliiniin

Puolustuslaitoksen elokuva-arkiston kallioluolassa säilytetään historiallisesti arvokasta filmimateriaalia

— harvinaisuuksia, joiden arvoa ei voida rahassa mi-tata. Sodanaikaisen materiaalin arvoa lisää se, että silloin on ollut muu elokuvatoiminta miltei kokonaan pysähdyksissä ja maamme historian taltiointi filmil-le yksinomaan puolustusvoimain tehtävänä — copy-right kuuluu puolustusvoimille. Erilaista filmimater-iaalia on yhteensä yli 2 miljoonaa metriä. Suojelus-kuntaelokuvia on 130 kpl, talvisodan katsauksia 130 kpl, jatkosodan rintamakatsauksia 88 kpl (kuvattua negatiivia yli 250'000 m), saksalaisia Wochenschau-filmejä Ufa-katsauksina noin 150'000 m ja Tobis-katsauksia noin 150'000 m. Lisäksi arkistossa on lah-joitettua ulkomaista dokumenttimateriaalia, suurin osa sotien jälkeen Neuvostoliitosta saatua.

Tässä yhteydessä on hyvin vaikeaa kertoa edes ylimalkaisesti tuon arvokkaan arkistomateriaalin yk-sityiskohdista. Voimme tehdä kierroksen ohi hylly-riivien ja valita muutamia hajaotoksia esimerkkeinä eri ajanjaksoilta ja eri puolilta Eurooppaa.

Arkiston vanhin filmi on vuodelta 1911 saksalais-ten valmistama matkailuelokuva "Finnland", joka on edelleenkin esityskunnossa. Vanhin suomalainen elo-kuva on suojeluskunta-arkistosta saatu "Voimistelu-juhla Helsingissä 1921". Samasta arkistosta ovat pe-räisin filmit "Vormarsch in Livland 1915", "Sieben Tagen an der Westfront", "Des Kaisers Weinachtsrei-se" (Keisari Wilhelm), "Helsingin valtaus 1918" ja "Lahden valtaus 1918". Suojeluskunta-arkiston filmit ovat pääasiassa kuvia paraateista, urheilukilpailuis-ta, leireistä ja sotaharjoituksista eri puolilta Suomea — löytyypä pätkiä poroerotuksesta ja karhunkaados-takin.

Talvisodan ajoilta vie arkistofilmi meidät tapahtu-miin Suomussalmella ja Raatteen tiellä, taistelupai-koille Laatokan koillispuolella, evakkopoluille ja Hel-singin pommituksiin. Filmillä nähdään Marokon Kau-hu, kenraali Hägglund, eversti Siilasvuo ym, näh-dään palavia kyliä pakkasyössä ja väsyneitä joukko-ja kuuluisissa varusteissaan.

Jatkosodan hyllyillä on suuri valikoima. Mielen-kiintoisimpia ovat johdonmukaisen kokonaisuuden muodostavat katsaukset. Hyllyiltä löytyvät Salla (460 m), Hanko (460 m), Aunus (420 m), Sortavala (400 m), Kollaa — Vitele — Käkisalmi (400 m), Viipuri (630 m), Äänislinna (520 m), Karhumäki (300 m),

Helsinki-Maaseutu-Liikenne Oy

Suomen Turistiauto Oy

Unioninkatu 39 A 00170 Hki 17

Puh. 12 200

Suursaari (350 m), Syväri jne. Katsaus "Viipuri" esittää taisteluita ja paraattia, mutta filmi on arvokas myös rakennustaidetta esittävänä kuvauksena. Henkilökuvauksissa nähdään presidentti Ryti, tavataan Mannerheim, kenraalit, rivimiehet, lotat ja sairaanhoitajat, mutta mukana ovat myös itkijänaiset ja muut Karjalan asukkaat. TK-kuvaajat ovat olleet kiinnostuneita muustakin kuin taisteluista — kameran tähtäimiin ovat joutuneet peltotyöt, joulun vietto ja täisaunat. Aihetta on ollut riittävästi.

Oman kokemuksensa muodostavat saksalaiset Wochenschau-filmit. Tästä, yhteensä noin 300 km pitkistä filmimateriaalista on suurin osa silloista propaganda-aineistoa, mutta silläkin on oma historiallinen arvonsa. Näissä filmeissä nähdään Puolan taistelut, Saksan hyökkäys länteen, tapaamme Rommelin Afrikassa, v. Kleistin ja Guderianin panssareineen, ja mikä arvo onkaan filmeillä "Mussolinin vapauttaminen Monte Cassinosta", "Hitlerin käynti Suomessa" tai "Fanny Luukkonen tapaa Hitlerin Berliinissä".

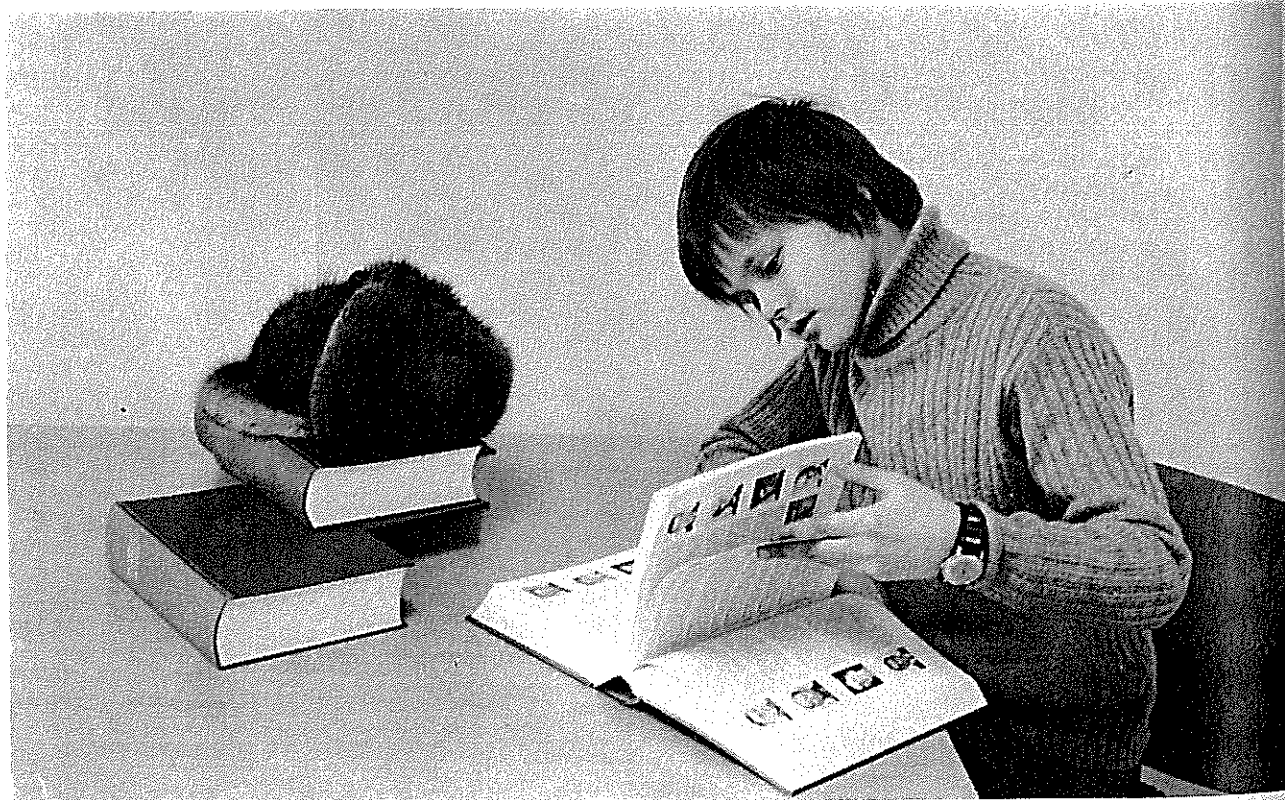
Arkiston syntyvaiheet

Seurasaaentien 7:ssä sijaitsevan kallioluolan hyllyillä kohtaloaan odottelevista filmeistä on osa saatu muista arkistoista, osa on pelastettu sotien jälkeen

joukko-osastojen varastoista ja vielä nytkin saapuu joku melkein täysin pilleille vanhentunut kiekko jonkun yksityisen henkilön sotamuistojen joukosta. Suurin osa arkistosta on taltioitu jatkosodan aikana.

Sodanaikaiseen Päämajan Kuvastoon kuului valokuva- ja elokuvatoimisto sekä tykistön kuvalaboratorio. Jatkosodan aikana oli puolustusvoimain palveluksessa 49 elokuvaajaa. He olivat kaikki ammattimiehiä, jotka oli kutsuttu palvelukseen eri elokuvayhtiöistä. Elokuvaajista oli suurin osa Päämajan Kuvaston välittömässä käytössä osan toimiessa eri rintamaosien tiedotuskomppanioiden kuvausryhmissä. Kuvaosastosta lähetettiin vahvennuksia rintamalle odotettavissa oleviin tapahtumien keskipisteisiin kuten esimerkiksi Sortavalan ja Viipurin valtauksiin. Kameroista oli suurin osa raskasta 35 mm kalustoa, vain kuusi kuvaajaa käytti 16 mm kameralta. Negatiiviraakafilmi saatiin filmyhtiöiden varastoista suurissa 300 metrin pakkauksissa, jotka kelattiin kameroihin sopiviksi 30 ja 60 metrin rulliksi.

Kaikki materiaali taltioitiin täsmällisesti annettujen ohjeiden mukaan. Kullakin kuvaajalla oli oma tunnusmerkkinsä, jonka muodostivat kirjain ja numero, esimerkiksi E 6. Tässä E oli kuvausryhmän tunnus ja 6 kuvaajan numero. Jokainen kuvattu rulla ja vastaava selostus varustettiin tunnuksella. Kuvaselostuksessa oli kuvaajan nimi, paikka, aika ja metri-



Isä, miksi meillä ei ole Kadettikirjaa?
Siinä on sinunkin kuvasi!

Valok. J Yli-Paavola

määrät. Näiden tilastojen mukaan voidaan todeta, että ahkerimpia kuvaajia olivat Itänen (20'000 metriä), Peronkoski (16'000 metriä), Tenkanen (13'000 metriä), Jokinen, Aalto, Mustonen ja Heino. TK-kuvaajien materiaali kehitettiin heti sen saavuttua kuvaosastoon. Negatiivirullan alkuun, samoin kuin jokaiseen otokseen, tehtiin kuvaajan merkki ja juokseva numero. Negatiiveista tehtiin työkopio, joka annettiin elokuvien suunnittelijoille. Leikkaajat sommittelivat työkopion, selostajat laativat tekstin, valittiin musiikki ja tehosteäänät — elokuva oli valmis kopioitavaksi. Alkuperäistä kuvanegatiivia ei yleensä käytetty näihin sota-aikana valmistettuihin elokuviin, vaan negatiivista otettiin duplikaatti. Alkuperäiset negatiivit jäivät leikkaamattomina arkistoon, jossa ne järjestettiin kuvaajittain numerojärjestykseen 300 metrin kokoisina kiekkoina. Näistä otettiin edelleen arkistokopiot, jotka pakattiin, varustettiin etiketeillä ja varastoitiin.

Hannibal ad portas! — tuhoutuuko arkisto

Puolustuslaitoksen elokuva-arkisto on kansallinen aarre. Monet ulkomaiset historiantutkijat ovat olleet kiinnostuneita arkistostamme. Parhaillaan valmistaa mm Nottinghamin Yliopisto saamastaan materiaalista opetuselokuvaa Suomesta. Ahkerimpia kysyjä ovat televisio, koulut ja elokuvayhtiöt. Useimmiten vastataan kyselyihin kielteisesti. Syynä on henkilökunnan puute ja muut lainausta rajoittavat tekijät. Puolustuslaitoksen elokuvatoiminnassa on noudatettava yleisiä kansainvälisiä elokuva-alan sopimuksia sekä elokuvista säädettyjä lakeja ja asetuksia. Lisäksi sotilas-elokuvien valmistuksessa, kopioinnissa, lainauksessa, esittämisessä ja arkistoinnissa noudatetaan yleisiä kansainvälisiä käyttöperiaatteita. Jokainen filmimetri, jokainen kuvaruutu tarkastetaan huolella ja lainaaja joutuu tekemään sopimuksen materiaalin käytöstä. **Filmit ovat miltei käyttämättöminä — osa arvokkaasta materiaalista on tuhoutumassa ja tuhoutuu ellemme saa apua muualta.** Arkistoa ei voi antaa siviilien käsiin, se ei saa joutua kaupallisille elokuvayhtiöille. Mitä on tehty ja mitä olisi tehtävissä?

Arkisto on annettu Pääesikunnan koulutusosaston hoidettavaksi, mutta siltä puuttuu 1) **henkilöitä**, 2) **rahaa** ja 3) **arkistotiloja**. Kaikki arkistotehtävät hoidetaan ylimääräisinä tehtävinä. Siitä huolimatta pyritään pelastamaan mahdollisimman paljon. Arkistomateriaalista on koottu mm seuraavat opetuselokuvat: "Näin taisteli sinun isäsi", "Sama kaiku on askelten", "Taistelujen tie" ja viimeisimpänä vuonna 1972 valmistettu elokuva "Pirkkahämäläiset Kanaksella" (tilausnumero 797), joka kannattaa katsoa. Viime vuonna saatiin Suomen Elokuvasäätiöltä 7.500 mk, mikä käytetään talvi- ja jatkosodassa kuvatun räjähtävän nitraattiselluloosafilmin kopiointiin. Varasto on hyvässä järjestyksessä Seurasaaarentien luolassa, mutta mitä tapahtuukaan sen kätköissä. Suuri osa materiaalista on erittäin herkästi syttyvää nitraattifilmiä, jossa aiheutuu koko ajan kemiallisia

muutoksia, muuttuu myrkyllisiksi kaasuiksi. Pahimassa tapauksessa tuo suljetussa tilassa oleva 10 000 tonnia käsittävä filmimateriaali räjähtää itsestään — sitä kai voidaan nimittää sitten vaikka kulttuuri-tapahtumaksi.

"Dixi et animam levavi" — olen sanonut ja mieltäni keventänyt. □

Kustannusliike Kirjaneliö

Töölönkatu 55 00250 Hki 25
Puhelin 440 561

Täysipainoista kirjallisuutta
suositellaan.

OY Kiinteistönvälitys-OKV

Runeberginkatu 23 D
Helsinki 10

Döbeln Juuttaalla

Majuri evp Erkki Innola

Motto:

"Mik' onni Sulle synnyinmaa lie luotu
Iloko vai huoli Sulle suotu
Salattu tuleviin on aikoihin
Vaan kuinka riemuinnet tai surret silloin
Niin kauniimpaa et päivää muista milloin
Kuin päivää tätä, päivää Döbelnin."
Döbelnin muistopatsaskirjoitus Juuttaalla

Von Döbeln ja Juuttaan taistelu, jonka kansallisrunoilijamme J L Runeberg on mestarillisesti kuvannut "Vänrikki Stoolin tarinoissaan", tahdotaan yleisesti muistaa vain johtajan ja joukon sankarillisena, railakkaana hyökkäyksenä, joka Suomen Sodassa 1808—1809 pysäytti venäläisten hyökkäyksen. Sillä oli kuitenkin ratkaiseva strateginen merkitys. Tuon voitokkaan hyökkäyksen ansiosta Ruotsi—Suomen armeijan pääosa pelastui joutumasta mottiin ja tuhoutumiselta. Siinä siis yhtyy johtajan rohkean voitontahdon ja joukon — porilaisten — suurteko vaikean yleistilanteen onnekkaaseen selviämiseen.

Luettuani hiljattain ilmestyneitä, viime sotiamme käsitteleviä teoksia, herättivät ne mielessäni muistikuvia sankarillisista kenttäjohtajista. Niitähän historia tuntee koko joukon. Mainittakoon vain muutamia: Attila, Aleksanteri Suuri, Scipio, Suvorov, Kaarle XII, von Richthofen, Rommel, Montgomery ja mm useimmat Mannerheimristin ritarimme.

Eräs tällainen soturi oli kenraali von Döbeln, joka 13.9.1808 Juuttaan taistelulla pelasti Suomen armeijan. Döbeln on aina kiehtonut mieltäni jollakin tavoin.

Koska allekirjoittaneelle on suotu tilaisuuksia tutustua eri taistelukenttiin niin Suomessa kuin muualkin, päätin täydentää historian kuvaa itselleni Juuttaankin osalta. Suuntasin matkani Pohjanmaalle Uusikaarlepyyhyn, jonka eteläpuolella välittömästi Juutta sijaitsee.

Juuttaa oli tuohon aikaan sikäli strategisesti tärkeä, että siinä yhtyi meren rantaa seuraileva tie Vaasa — Uusikaarlepyy — Oulu ja Lapualta rantatielle yhtyvä tie.

Kun venäläiset olivat vallanneet etelä-Suomen, etenivät he pääosin juuri Vaasa — Uusikaarlepyy suunnassa, osin Lapua — Uusikaarlepyy suunnassa ja erillisenä suuntana oli sitten Savon suunta.

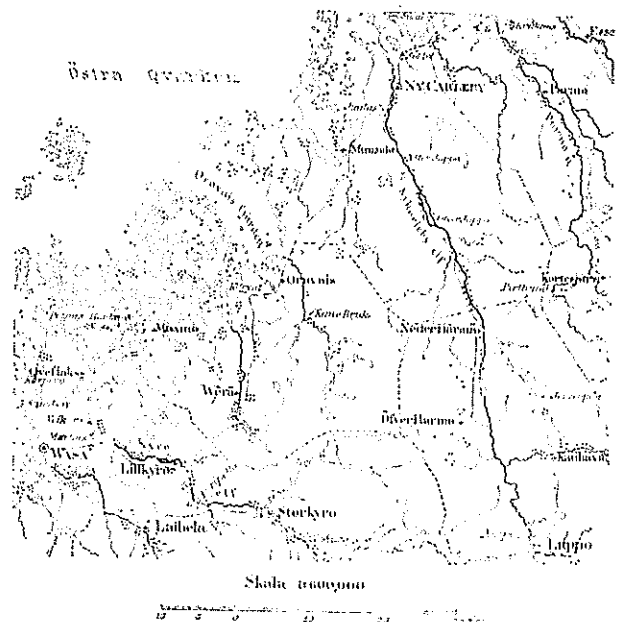
Juuttaan taistelun aikoihin venäläisten päävoimat olivat edenneet Oravaisiin, joka on juuri Vaasa — Uusikaarlepyy tiellä n 25 km Uusikaarlepyystä etelään. Osa oli päässyt jo Juuttaalle, siis n 2 km Uusikaarlepyystä etelään ollen valmiina katkaisemaan



Valok. kirjoittaja
Döbelnin muistomerkki Juuttaalla.

tien. Savon erillistä suuntaa hoiteli kenraali von Sandels.

Ruotsi—Suomen armeijaa, joka käsitti niin ruotsalaisia kuin suomalaisiakin joukko-osastoja, komensi sotamarsalkka Klingspor työrukkasenaan Oravaisten suunnalla kenraalit Wegesack ja Adlercreutz ja silloin vielä eversti von Döbeln. Runebergilla on tullut pieni muistivirhe Döbelnin sotilasarvon suhteen. Hänestä tuli vasta Juuttaan taistelun jälkeen kenraali. Döbeln sairastui otsavammastaan johtuen ennen Oravaisten taistelua ja siirtyi Uusikaarlepyyhyn. Hän perusti komentopaikkansa kaupunkiin Lapuanjokivarren siviilitaloon, joka vieläkin on pystyssä si-



viiliasuntona ja korjailtuna, mutta jossa mm allekirjoittaneella oli tilaisuus käydä Döbelnin sairastuvuodehuoneessa.

Klingsporin komentopaikka sijaitsi Uusikaarlepyyn pohjoispuolella, mutta sitä eivät nykyiset asukkaat osanneet neuvoa.

Venäläisiä joukkoja komensi kenraali Kamenski, joka oli pääjoukon mukana Oravaisten suunnalla, työrukkasinaan mm tunnettu eversti Kulnev, jota runossa luonnehditaan mm seuraavasti:

"kas siinä oikein kansan mies
hän elää ja hän kuolla ties
mies parhain, missä taisteltiin
tai maljaa maisteltiin"

ja Lapuan tien suunnassa kenraali Kosatshkovski, jolla Runebergin mukaan oli komennossaan "sotalauma".

Olipa nyt Klingsporin sotilaalliset kyvyt mitkä hyvänsä, on muistettava, että hänen tuli ottaa huomioon koko Ruotsi—Suomen sotilaspoliittinen yleistilanne. Tämä edellytti, että Suomessa olevaa armeijaa ei voitu saattaa tilanteeseen, jossa se tuhoitaisiin. Se selittää hänen jatkuvan perääntymisensä etelä-Suomessa.

Joukkojen mieliala oli näistä jatkuvista perääntymisistä johtuen matalalla ja oltiin ajautumassa juuri siihen tilanteeseen, että Oravaisten taistelulla oli ratkaiseva merkitys.

Döbeln sairastuvuoteellaan kuumeisena tajusi — kenraali Pajaria lainatakseni "sormenpäissään" — että Oravaisissa kävisi huonosti, ja jos Kosatshkovski "sotalaumoineen" saisi tien Juuttaalla poikki, olisi peli pelattu.

Tilanne 13.9.1808 oli Döbelnin komentopaikalta katsoen seuraava: Döbelnin luona oli vieraana Uusikaarlepyyn lihava pappi, joka nautiskeli ruokapöydän antimia sekä lääkäri, joka levitteli rohtopullonsa Döbelnin pöydälle. Kosatshkovski "sotalaumoineen" teki ensimmäistä atakkiaan parin kilometrin päässä ja tykistön jyminä kuului selvästi komentopaikalle. Oravaisissa tapeltiin 25 km:n päässä. Döbeln kiroili kuin "rantapiru" ja pappi ojenteli häntä kauhuissaan.

Silloin Döbelnin "päreet kärehtivät" jos näin slangimainen ilmaus sallitaan. Hän "loihe lausumaan":



"Tuon kuuletteko jyskeen Juuttahalta
Siel' arpa lankee Suomen armeijan
Jos siell' en vaaraan vapahdusta hanki,
niin taittuu tie, niin Adlercreutz on vanki".

Ensi töikseen hän selkeästi haukkuu papin ja ilmoittaa suorasukaisesti lääkärille, etteivät hänen rohtonsa ole minkään arvoisia. Lääkäri puolestaan teki vastavedon: "Hän käden tyynnä laskee pöytää vastaan ja tyyten tyhjäksi sen pyyhkäisee, nyt kenraali ei estett' ole näissä". Lääkäri osasi siis sopeutua tilanteeseen realistisen asiallisesti.

Döbeln jätti papin "kulinarisoimaan" ja lääkärin keräämään pullon siruja lattialta, hyppäsi ratsaille ja karautti Juuttaalle. Ja Runeberg kuvaa taistelukentän mielialaa tähän tapaan:

Matrikkelia voi, ja kannattaa markkinoida. Jos tiedät yhtäkään, jolla sitä ei vielä ole niin tee kaupat — yritä edes. Tarvitsijoita on lukuisia: seurakunnat, laitokset, toiminimet, markkinoitsijat, liikemiehet, tiedottajat, keräilijät, tutkijat ym:t. Yritetäänpä myydä edes yksi mieheen ja sillä sinelli!



**) kaikki kunnossa!*



**) Ranska on vanha autoilun ja liikennekulttuurin maa. Suuri osa autoa koskevista keksinnöistä on lähtöisin Ranskasta. V. 1890 valmistettiin maailman ensimmäiset myyntiin tarkoitetut autot. Ne olivat Peugeotiteja. Peugeotilla on asiakaspalvelussa pitemmät perinteet kuin millään muulla automerkillä.*

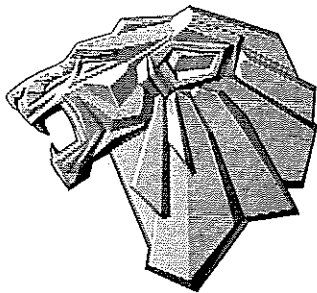
Suomessa PEUGEOTin kunnosta vastaa lähes 700 asiantuntijaa

Kaikki kunnossa, jos Teillä on Peugeot. Teillä on hyvä auto, jonka kunnosta vastaa tehokas palveluverkosto.

Suomessa on lähes 700 Peugeot-erikoiskoulutuksen saanutta asiantuntijaa. He huoltavat auton nopeasti. He antavat työstään takuun. Peugeot-asiantuntijan luona säästätte rahaa: korkea ammattitaito ja Peugeot-erikoistyökalut, joita on vain valtuutetuilla korjaamoilla, takaavat työmenetelmien tehokkuuden. Ja tehokkuus taas säästää kustannuksia.

Peugeot-asiantuntija tuo turvallisuutta matkantekoon: Tiedätte, että työ on huolella tehty. Tiedätte, että korjauksessa on käytetty vain alkuperäisiä varaosia. Ne eivät petä tiukan paikan tullen.

Älkää ottako turhia riskejä. Käyttäkää vain alkuperäisiä varaosia. Turvallinen matka alkaa Peugeot-palvelupisteestä. Kaikki kunnossa!



PEUGEOT

MAAN AUTO
OY

Särkinielementie 7, 00210 Hki 21, puh. 673 411
Mechelininkatu 10, 00100 Hki 10, puh. 440 381

"Uus' uhka syntyy sotarintamaan
Ei enää kamppaella vain ja kuolla,
ei, voittaa mieli väell' nyt on tuolla
nyt toinen henki täyttänyt sen on".

Döbeln tarkasti nopeasti ratsain joukot ja runo kuvaa tilannetta edelleen:

"Siis taisteluun Sa väki verraton
Se minkä näin, kaikk' arvelut se poisti,
tää Döbelnin, tää voiton päivä on".

Döbeln porilaispataljoonan kanssa kävi hurjaan rynnäkköön Kosatshkovskin "sotalaumoja" vastaan, jotka lyötiin armottomasti ja saavutettiin voitto. Kosatshkovski ei pystynyt näinollen katkaisemaan Vaasa—Uusikaarlepyy tietä. Döbeln tahtoi kentällä antaa kunnian voitosta Korkeimmalle, Jumalalle.

Oravaisissa tilanne kuitenkin oli heikompi. Ruotsi-Suomen joukot arvioitiin 3500—5000 miehen välille — siis sangen väljä arvio — venäläisiä oli 6000 miestä. Syyskuun neljästoista päivä alkoi ratkaisutaistelu, päivästä tuli verinen. Kenraalit Wegesack ja Adlercreutz joukkoineen lyötiin pahemman kerran. On arvioitu meikäläisten menettäneen n 1200 miestä ja venäläisten n 1100 miestä. Mutta säilyneen armeijaosan selusta oli vapaa, kiitos Döbelnin.

Oravaisten taistelukentällä olevassa muistomerkinä on seuraava muistokirjoitus:

"Helged

Ät minnet af Krigare
Fallne På Oravais Fält
Den 14 September 1808
Fallne För Plikt och För Fosterland
Kämparne Hvila Från Blodig Strid
Men Bragdernas Minne Lefver
Älskad, Välsignad Till Sen'sta Tid."

Siis syvästi sydämeenkäypä muistosäe ja velvoituksen viittaus tuleville polville.

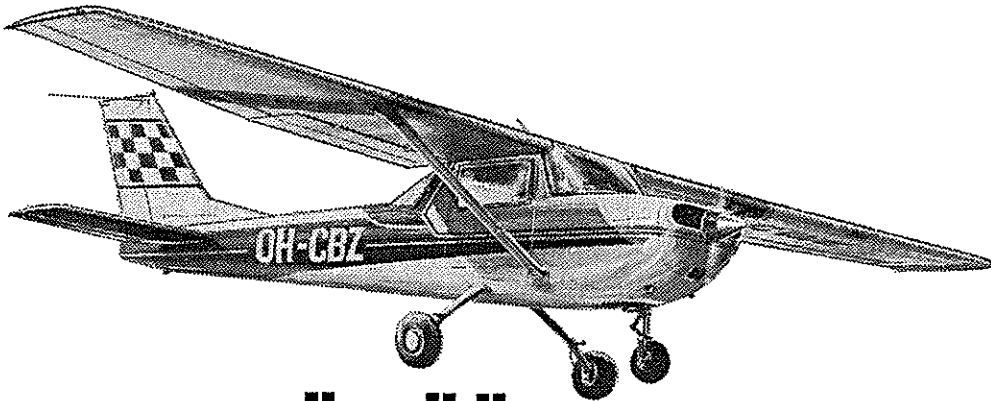
Toteamme, että Juuttaan ja Oravaisten taistelut liittyvät samaan kokonaisuuteen, niitä ei erillisinä oikean kokonaiskuvan saamiseksi voitane käsitellä.

Savon suunnalla siis Sandels hoiteli tyylikkäästi omaa suuntaansa "työrukkasenaan" mm Sven Tuuva. Aikakirjat kertovat Sandelsin olleen "voimakas, ilomielinen, ylevä ja tulinen" luonne, joka ei tainnut turhia hätäillä, kuten Koljonvirran taistelukin osoittanee.

Kun tarkastelemme lyhyesti tuon v:n 1808 kesän ja syksyn taisteluita Klingsporin johtaman Suomen armeijan taisteluosastojen valossa: Adlercreutz Pohjanlahden rannalla taisteluvoimineen, hänen vasemmalla puolella Juuttaan taistelun aikoina Döbeln ja syvällä Savossa Sandels, voidaan todeta, että kaikkien kolme olivat hyviä kenttäkenraaleita ja nimenomaan kenttäkenraaleita. Döbeln korostuu Juuttaan voittonsa ansiosta nimenomaan sillä, että taistelulla oli koko Suomen rintaman suhteen ratkaiseva merkitys ja sillä, että hän sairaana valoi porilaisiinsa, jotka olivat jo väsyneitä joukkoja, rautaisen voitonuskon ja esimerkillisellä henkilökohtaisella urheilulaan kentällä vei joukkonsa voittoon.

Kukaan sotilas ei ihannoi sotaa — kuten nykyään niin usein halutaan tämä tekijä toistaa. Sodasta ja rauhastahan päättävät muut kuin sotilaat. Mutta me voimme ihailia noiden Suomen sodan sotapäälliköiden ja tietysti joukkojenkin tekoja. Döbelnin tapaista johtajaurheutta tarvitaan, jos syystä tai toisesta joudumme joskus sotaan.

Constantem decorat honor. □



OPI LENTÄMÄÄN CESSNALLA

maailman suosituimmalla koulukoneella

Tutustumistarjous

Voit kokeilla koneen ohjaamista uudella Cessna 150-koneella.

Hinta vain 20:—.



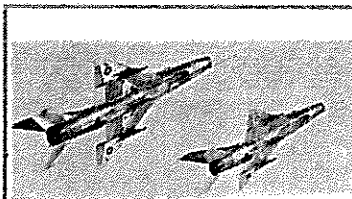
WIHURI-YHTYMÄ OY
LENTOHUOLTO

Malmi Lentoasema
00700 HELSINKI 70

Soita
puh.
377022

RUOTUVÄKI

PUOLUSTUSVOIMAIN UUTISLEHTI — N:o 5 (221) — 10. VUOSIKERTA — 10. HELMIKUUTA 1972



ILMATHILAA

Esitelmä kahdeksan sivun pitkä, helppo seurata, mielenkiintoista ja mielenkiintoista. Tärkeä osuus on valokuvat, jotka on otettu ilmasotasta.

Se voi olla, vaikka se on mielenkiintoista. Kukaan ei voi olla, vaikka se on mielenkiintoista. Kukaan ei voi olla, vaikka se on mielenkiintoista.

RUOTUVÄKI pitää kaksikymmentä vuotta kaksikymmentä vuotta. Vuosittain vuorokauden.

RUOTUVÄKI ON KOVA LEHTI

Puolustusvoimain uutislehtihän on jokaiselle tuttu. Jos taas ei ole, niin se on vahinko, jonka voi korjata — ja syytä on — tilaamalla se viipymättä. Tilaushintakin on niin vähäinen kuin 5,—. Lehti, joka muuten täyttää tänä vuonna maaliskuun 15 päivänä kymmenen (10) vuotta, ilmestyy 24 numerona vuodessa.

Puolustusvoimat omaavat omassa uutislehdessään mitä arvokkaimman välineen turvallisuus- ja maanpuolustustietouden välittämiseksi jokaiselle tämän yhteiskunnan jäsenelle. On toivottavaa, että tätä välinettä opitaan käyttämään juuri siihen tarkoitukseen ja niillä rajaamattomilla mahdollisuuksilla, jotka ovat käytettävissä. Kun lehti nyt täyttää merkkivuotia niin jokainen, jolla on sydäntä maanpuolustukselle ja halua maanpuolustustietouden levittämiseksi, lähtee varmaankin tukemaan RUOTUVÄEN toimittamista, levikkiä ja olemassaoloa. Yksinkertaisimmin se käy tilaamalla lehti. Aina on joku, joka tarvitsee tietoa. Aina on joku, joka on lähtemässä asepalvelukseen. Aina jossain on nuorisoa, jotka saavat väärää informaatiota. Me voimme RUOTUVÄEN kautta toimittaa niin pienillä kuluilla heille asiallista sanomaa siitä yhteiskunnallisesta velvollisuudesta, jota

"KAMPANJA" KAIKILLE JOTKA OSAAVAT

- On** tehtävä tikuille rasia — maanpuolustusasia.
- Siispä** nyt suunnittelemaan tulitikkulaatikon etikettiä.
- Se** voi olla VALOKUVA tai PIIRROS.
- Sen** tulee korostaa hillitysti maanpuolustuksen jokapäiväistä tarvetta.
- Se** voi olla tekstilläkin varustettu.
- Jos** se on kuva — niin mustavalkoinen riittää.
- Jos** se on piirros — niin kaksivärinen riittää.
- Hallitus** valitsee ehdotuksista parhaat.
- Pääsihteeri** panee tuulemaan.
- Ehdotukset** pyydetään lähettämään postikorttikokoisina Kadettikunnan toimistoon viipymättä — kuitenkin Vappuun mennessä.

Ka-mp-an-ja -72//PP

saa suorittaa omissa Puolustusvoimissamme, omassa maassamme, meille ominaisella ja olosuhteisimmalla sopivalla tavalla.

Samalla kun KYLKIRAUTA onnittelee, se toivoo että tämä pieni vetoamus tuo RUOTUVÄELLE lukuisia uusia ystäviä. □

24 NUMEROA VUODESSA vain 5,—

12 NUMEROA 1/2 VUODESSA vain 3,—

Tilaan Ruotuväen 1/2 vuodeksi

Tilaan Ruotuväen vuodeksi

olen uusi vanha tilaaja

Saajan suku- ja etunimi

Lähiosoite

Postitoimipaikka

Tilaaajan nimi

„ osoite

Pyydän laskuttamaan

Olen maksanut

50 pennin
postimerkki
olkaa hyvä

RUOTUVÄKI

PL 25

00131 HKI 13

UUSI PUOLUSTUSPOLITIikka?

Majuri H Särkiö

Viime Itsenäisyyspäiväksi ilmestyi Huutomerkki-sarjassa Jaakko Blombergin ja Pertti Joenniemen puolustuspoliittinen pamfletti Kaksiteräinen miekka. Kirjassen 140 sivulla käsitellään useita turvallisuus- ja puolustuspolitiikkamme keskeisiä kysymyksiä kuten turvallisuusdoktriinia yleensä, YYA-sopimusta puolueettomuuspolitiikkamme valossa sekä puolustuskykyä turvallisuustekijänä. Jokainen lisä niukaan puolustuspoliittisen keskustelumme on tietysti tervetullut, mutta asian luonteesta johtuu, että puheenvuoroissa olisi tarkoin pyrittävä ottamaan huomioon maamme harjoittaman turvallisuuspolitiikan asettamat vaatimukset. Kokemuksesta tiedämme, että mielipidekirjallisuudessaakin kepeästi heitettyjä väitteitä on käytetty vakavina argumentteina maamme asemaa punnittaessa.

Kirjassen keskeinen väittäjä voidaan tiivistää muotoon: Suomen tulisi ratkaista puolustuskysymyksensä Neuvostoliitolta YYA-sopimuksen mukaisesti saatavan sotilaallisen avunannon varassa. Maamme puolustusvoimien tehtävät olisi tämän mukaisesti rajattava yksinomaan eräänlaisiin etuvartiotehtäviin, puolueettomuuden suojaamiseen, aluevalvontaan sekä alueloukkausten ja vähäisten hyökkäysten torjuntaan.

Historiallisesti tarkastellen ei Blombergin ja Joenniemen idea Suomen puolustuksen hoitamisesta ole uusi. Autonomian ajan loppupuolella, tarkemmin sanoen 1881—1904, maamme puolustus oli järjestetty analogisesti kyseisen ehdotuksen tavalla. Kansalliset, ilman aselajien tukea toimivat tarkk'ampujapataljoonat reservikomppanioineen vastasivat Suomen paikallisesta puolustamisesta eräänlaisena etuvartio- ja varmistusjoukkona, kun taas vakavien hyökkäysten torjuminen oli ensisijassa kaikista aselajeista koostuvien Venäjän armeijan osastojen tehtävänä. Venäjän armeijan joukkoja oli — kirjoittajien ehdotuksesta poiketen — rauhan ajanakin Suomessa, mutta kansainvälisen tilanteen kiristyessä niitä vahvennettiin emämaasta tuotavilla joukoilla.

Neuvostoliiton aseavusta YYA-sopimuksen nojalla J Blomberg esitti 1969 tulkinnan, jonka mukaan "sopimus ei sulje pois mahdollisuutta, eikä sitä pitäisi olla mitään aihetta muutenkaan kieltää, että (Nl:n sotilas-) apua voidaan vastaanottaa jo ennenkuin hyökkäys Suomea vastaan on tapahtunut" (Ydin 6/1969). Tulkintaa, joka toistuu nyt puheena olevassa kirjassessa (ns "Blombergin tulkinta"), on pidettävä selvästi YYA-sopimuksen henkeä ja kirjainta vääramattomana. Sopimuksen 1. artikla rajaa Neuvostoliiton avunantovelvollisuuden nimenomaisesti tapauksen, jolloin hyökkäys Suomea tai sen alueen kautta Neuvostoliittoa vastaan on jo tapahtunut, ja tarvittavasta avusta on sopimuspuolten välisissä neuvotteluissa sovittu. "Neuvostoliittoa vastaan Suomen

kautta tapahtuvan mahdollisen hyökkäyksen torjuminen on, niinkuin oikein onkin, ensi kädessä meidän suomalaisten asia ja vasta toisessa sijassa Neuvostoliiton" (J K Paasikivi 9.4.1948 radiopuheessa).

Edellä mainitusta "Blombergin tulkinnasta" on vain lyhyt askel ajatukseen, että Suomen puolustusvoimat ovat tarpeettomat joitakin vähäisiä osia lukuunottamatta, koska maanpuolustus on kaikissa tilanteissa hoidettavissa Neuvostoliiton aseavun turvin. Tältä kohdin voidaan yleisesti todeta, että valtio, joka jättää puolustuksensa oleelliselta osaltaan muiden hoidettavaksi, joutuu kokemuksen mukaan tinkimään varsin pitkälle suvereenisuudestaan puhumattakaan, että se edes rauhan oloissa voisi nauttia puolueettoman valtion statusta.

Toinen merkittävä tekijöiden esittämä väittäjä on, että Suomen tehokas puolustusvalmius ei olisi Neuvostoliiton turvallisuusetujen mukainen. Kuinka sotilaallisesti valmistautumaton puolueeton Suomi voisi täyttää sen roolin Nl:n turvallisuusjärjestelmässä, joka sillä YYA-sopimuksen puitteissa on? Tekijöiden väite on sitäkin hämmästyttävämpi, kun varsinkin länsimaiset tarkkailijat ovat toistuvasti — tosin aiheetta — esittäneet, että nimenomaan Neuvostoliitto painostaisi Suomea tehostamaan puolustusvalmisteluaan. Tosiasiassa Nl on suhtautunut asiallisesti Suomen maanpuolustukseen katsoen, että kysymys on kokonaan suomalaisten omasta asiasta, kunhan huolehditaan, ettei alue muodostu hyökkäysten lähtö- tai läpikulkualueeksi Nl:oon.

Neuvostoliitossa turvallisuusajattelu on erityisen traditionaalista; huolimatta maan vahvoista ydinase- ja ohjusjoukoista puolustuskysymyksiä tarkastellaan siellä paljolti perinteisen maasodankäynnin perspektiivistä. Tällöin taas ei ole lainkaan samantekevää, pystyykö Suomi kaikissa tilanteissa itse huolehtimaan oman alueensa puolustuksesta ja näin välillisesti myös Neuvostoliiton turvallisuusintresseistä suunnallaan, vai onko Neuvostoliiton varattava omia joukkojaan tälle maastollisesti hankalalle ja erilliselle suunnalle. Suomen verrattain laajasta alueesta johtuen ei kyseessä ole mikään vähäinen yhtymien määrä, vaan ehkä hyvinkin 20—30 osin erikoisvarustettua divisioonaa, määrä, joka tuntuu suurvallankin voimavaroissa. Kun lisäksi muistetaan, että Neuvostoliiton puolustussuunnittelussaan maasodankäynnin osalta otettava huomioon kaksi potentiaalista rintamasuuntaa, Eurooppa ja Kauko-Itä, sillä tuskin on voimia tuhlattavaksi suuntaan, jossa luotettava naapuri on omien intressiensä nimessä valmis huolehtimaan erään rajaosuuden turvallisuudesta.

Suomen puolustusmahdollisuuksista puhuttaessa on syytä muistaa Molotovin toteamus syksyn 1939 neuvotteluissa, että Neuvostoliitto kylläkin luottaa Suomen haluun mutta ei kykyyn — siis aseellisiin mahdollisuuksiin — pysyttäytyä Itämeren piirissä puhkeavan sodan ulkopuolella. Samansuuntainen oli sisälöltään se ulkoministeri Gromykon lausuma syksyn 1961 keskusteluissa pääministeri Karjalaiselle; Neuvostoliiton sotilastaho oli jo pitemmän aikaa esittä-

AURAMO OY
Helsinki

AUTONOVO OY
Helsinki

OY ALFRED BENZON AB
Helsinki

EHO OY
Helsinki

**KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ
ELÄKE-VARMA**
Helsinki

ERI OY
Helsinki

OY L M ERICSSON AB
Helsinki

OY FENNIA TRADING AB
Helsinki

**TURKIS- JA LENINKIOMPELIMO
SYLVIA HAAPALA**
Helsinki

OY HELSINGIN LEIMASINTEHDAS
Helsinki

HÄMEENLINNAN NAHKATEHDAS OY
Hämeenlinna

**INSINÖÖRIJÄRJESTÖJEN
KOULUTUSKESKUS**
Helsinki

INSINÖÖRITOIMISTO ERKKI JUVA Ky
Tapiola

KARHUMUOVI OY
Pori

**RAKENNUSINSINÖÖRITOIMISTO
MATTI KONTIO**
Tampere

**KYMIN OSAKEYHTIÖ
METALLITEOLLISUUS SANTASALO**
Helsinki

OY KYRO AB
Kyröskoski

LIIKETÄYDÄNTÄJÄIN KESKUSLIITTO
Helsinki

MAASEUDUN KONE OY
Rintakangas
— Junkkari-tuotteet —

OY MERIKIITO AB
Helsinki

MITRAS OY
Helsinki

NISSILÄ & SOINI OY
Helsinki

PAPERI-HUOLTO OY
Helsinki

PRINTAL OY
Pohjoismaiden suurin alumiinipakkausten
erikoistehdas
Helsinki

OY RAKENNUSPARTIO
Hamina—Helsinki—Karkkila

RANNIKKOSOTILASKOTIYHDISTYS
Helsinki

SANTAHAMINAN BAARI
Santahamina
Helsinki

OY SKF AB
Helsinki

**SUOMEN PUUNJALOSTUSTEOLLI-
SUUDEN KESKUSLIITTO**
Helsinki

**SUOMEN RAKENNUSTEOLLISUUS-
LIITTO r.y.**
Helsinki

SUOMEN SELLULOOSAYHDISTYS
Helsinki

J V SUOMINEN OY
Nakkila

SAHKOHILI OY
Karjaa

**KESKINÄINEN YHTIÖ
TEOLLISUUSVAKUUTUS**
Helsinki

TERÄSBETONI OY
Helsinki

TUOTTAJAIN KONE OY
Helsinki

TURO OY
Kuopio

TURUN VALO JA VOIMA OY
Turku

K WIDINGIN MOOTTORIPAJA OY
Hämeenlinna—Hättilä

YLHÄISTEN TEHTAAT OY
Salo

nyt aloitettavaksi konsultaatiot Suomen kanssa. Täl- löinkin täytyi olla kysymys sotilaiden ammatillisen näkemyksen mukaan riittämättömältä näyttävästä Suomen puolustuskyvystä. Sotilaiden tehtävänään tuskin oli esittää arvioita Suomen ulkopoliittisen linjan jatkuvuudesta. Lopuksi on vielä muistettava se krennologien usein tähdentämä tosiasia, että sotilastaholla on perinteisesti varsin painokas asema Neuvostoliiton valtiojohdossa. Tämä merkitsee sitä, että turvallisuuspoliittisia kysymyksiä tarkastellaan siellä enemmän sotilaallisten realiteettien valossa kuin lännessä, mm Suomessa on tapana.

Tekijät tarkastelevat Suomen turvallisuuskysymys- tä pahoin irrallaan Pohjolan vakaasta tilanteesta. Suomen liukuminen lähemmäs Varsovan liittoa aiheuttanee ainakin Naton reaktion Norjassa ja on siis omiaan lisäämään sotilaallista jännitystä Pohjolassa vastoin kaikkien osapuolten intressejä.

Eräs Blombergin ja Joenniemen väitteistä koskee valmistautumista YYA-sopimuksen mukaiseen sotilaalliseen yhteistoimintaan. Tekijöiden mukaan ei ole luotu sellaisia käytännön edellytyksiä, joilla avunanto saattaisi kitkattomasti tapahtua. Tässä kirjoittajat tuovat esiin jyrkästi vastakkaisen näkemyksen toisessa mielipidekirjasessa, Siiven pamfletissa "Puna-armeijan etuvartio" esitetylle. Siipihän väitti, että maamme puolustussuunnittelussa on lähdetty yksinomaan YYA-sopimuksen vaihtoehdoista "Neuvostoliiton avustamana" tai "yhdessä sen kanssa" ja tätä periaatetta toteutettu myös käytännön tasolla. Samoin voidaan todeta, että lännen lehdistössä yleisesti ja toisinaan pahansuovassa sävyssä puhutaan Suomen ja Neuvostoliiton läheisestä sotilaallisesta yhteistoiminnasta, aseistuksen kaliperien, huoltojärjestelmien jne yhdenmukaistamisesta (vertaa esim Ausenpolitik 2/1962, Svensk Tidskrift 7/1969). Kaikki tämä vain osoittaa, miten täsmentämätön Suomen sotilaspoliittinen asema yleisessä tietoisuudessa on, ja miten eri tavoin painotettuja arviointeja siitä voidaan esittää. Tosiasiassahan Suomi pyrkii pitäytymään tiukkaan puolueettomuuteen myös asehankinnoissaan, sekä turvaamaan niihin liittyen aina varosa- ja ampumatarvikeomavaraisuuden. Puolustusvoimat ylläpitävät osaltaan korrekkeja suhteita ja normaalin kansainvälisen käytännön mukaista vierailuja opintovaihtoa sekä itäisten että läntisten naapurien asevoimien kanssa.

Vielä voidaan todeta, että vuodesta 1955 alkaen Neuvostoliitto on normaalin kauppavaihdon puitteis- sa toimittanut Suomeen sellaisia aseita ja tarvikkeita, joilla puolustusvoimien pahoin rapistunutta materiaalista valmiutta on voitu eräillä aloilla merkittävästikin kohentaa. Tämä, sekä molempien maiden asevoimien välillä tapahtuva vierailuvaihto, ovat osoituksena korrekkeista, hyvän naapuruuden mukaisista suhteista. Tällä kohden Blomberg ja Joenniemi haukkuvat selvästikin väärää puuta.

Ulkopolitiikan ja puolustuspolitiikan suhteesta tekijät esittävät, että näitä turvallisuuspolitiikan elementtejä ei olisi sopeutettu toisiinsa optimaalisella

tavalla, vaan niiden välillä olisi "kuilu". Väitteeltä putoaa pohja kun muistetaan, että puolustusvoimain ylin päällikkyyks ja ulkopoliitiikan johto yhdistyvät tasavallan presidentin henkilössä.

Yleensäkin tekijät käsittelevät melko kovakouraisesti maamme virallista, koko kansan tukemaa ulkopoliittista linjaa. Puolueettomuutta turvallisuuspoliittisena ratkaisuna he eivät juuri arvosta, eri valtioiden luottamuksen ilmauksia Suomen puolueettomuuspolitiikalle pidetään "valtiovierailujen aikana puristettuina tunnuksina".

Kirjoittajien erityiseksi silmätikuksi on muodostunut Suomen miesmääräisesti suurehko kenttäarmeija. Katsotaan, että se olisi korvattavissa pienellä, mutta tehokkaasti aseistetulla "kone-armeijalla". Puolustusvoimien taholta on kuitenkin useissa yhteyksissä osoitettu, ettei tällainen kokonaisratkaisu ole taloudellisesti mahdollinen. Maamme suurehko koko ja pitkät etäisyydet edellyttävät tiettyä vähimmäismäärää nykyaikaisimpiakin yhtymiä. Kun lisäksi otetaan huomioon Suomen maasto- ja vuodenaikatekijöiden vaatimukset tällaisten yhtymien ajoneuvo- ja muulle kalustolle, joudutaan kustannusten kohdalla varsin korkeisiin summiin, nykyisiin puolustusmenoihin verrattuna aivan toista kertaluokkaa oleviin. Näin joudutaan välttämättömyyden pakosta käyttämään hyväksi laajaa koulutettua reserviä ja olemassa oleviin mahdollisuuksiin perustuvaa melko vaatimatonta varustetasoa. Kenttäarmeijan pääosan jossakin määrin puutteellinen liikkuvuus ja eräiltä osin rajoitettu tulivoima joudutaan korvaamaan joukkojen suurella lukumäärällä ja alueellisella puolustusjärjestelmällä. Tämä on nykyoloissa ainoa keino kontrolloida kriisin tullen valtakunnan aluetta siten kuin solmimamme kansainväliset sopimukset ja velvollisuutemme itsenäisenä valtiona edellyttävät. On lisäksi muistettava, että harkituilla menettelytavoilla ja omaperäisen maastomme sekä vuodenaikatekijöiden tarjoamia etuja hyväksikäyttäen, voidaan joukkojemme teknillistä alivoimaisuutta melko pitkälle tasoittaa. Tekijöiden puheet "tykinruokapolitiikasta" ovat näinollen aiheettomia.

Tekijöille on annettava tunnustus siitä, että he ovat pyrkineet ennakkoluulottomasti ja turvallisuutta silmämääränään pitäen lähestymään asettamaansa kysymystä. Sotilaallisen asiantuntemuksen pinnallisuus ja eräiden kysymysten kohdalla ilmeisesti tahallisen yksipuolinen asioihin suhtautuminen on kuitenkin tuonut lopputuloksen, jonka moniin kohtiin ei voi yhtyä. Blombergin ja Joenniemen kirjoittamaa paremman turvallisuuspoliittisen reseptin antoi presidentti Kekkonen kesällä 1970: "Me suomalaiset olemme tottuneet luottamaan omiin toimiimme turvatessamme vapautemme ja turvallisuutemme. Tämän mukaisesti emme hae apua tai avustusta mil- tään taholta."

— — —

Jaakko Blomberg — Pertti Joenniemi: Kaksiteräinen miekka, 70-luvun puolustuspolitiikka, Tammi 1971, 140 siv. □

VUOSIKOKOUS

Kadettikunta ry:n vuosikokous pidetään Helsingissä Hotelli Inter-Continentalissa maaliskuun 20 päivänä 1972.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 12. §:n mukaiset asiat.

Kokouksen ohjelma

klo	Valtuuskunta + hallitus	Jäsenet
08.30—	Ilmoittautuminen ja aamukahvi	Ilmoittautuminen ja aamukahvi
09.30—		Ohjelmoitu neuvottelu- ja keskustelutilaisuus
10.45	Valtuuskunnan kokous	Kunnianosoitus
11.15	Kunnianosoitus	Lounas
12.00	Lounas	Juhlakokous
13.15	Juhlakokous	Päiväkahvi
14.15	Päiväkahvi	Vuosikokous
15.00	Vuosikokous	

Vuosikokousaloitteina käsitellään

- | | |
|---|--|
| — jäsenmaksun suuruus (hallitus) | — valan merkityksen selventäminen (Pirkka-Hämeen piiri) |
| — liittyminen uudelleen jäseneksi (hallitus) | — julkaisun toimittaminen Kadettikunnasta (Kainuun piiri) |
| — kadettipiirien maanpuolustusaatteellisen toiminnan tukeminen (Kouvolan piiri) | — piirien vuosikokousten siirtäminen huhtikuulle (Helsingin piiri) |

Toivomme runsasta osanottoa

Hallitus

Jk. Arvoisat Rouvat. Toivotamme myös Teidät tervetulleiksi ja pyrimme järjestämään Teille ainakin ap:lla 09.30—11.00 oman ohjelman.

HENGELLISET PÄIVÄT

Puolustusvoimien henkilökunnan hengelliset päivät ovat koonneet osanottajiksi yhä kasvavan joukon puolustusvoimien henkilökunnasta. Tämän vuoden hengelliset päivät pidetään Kadettikoululla 7—8.4. Päivien ohjelmassa on avajaistilaisuuden ja hengellisen juhlan lisäksi useita esitelmiä ja runsaasti keskustelua. Perinteelliseen tapaan pidetään perjantai-iltana iltaseurat. Ehtoollisen vietto on Taivallahden (Temppeliaukion) kirkossa, jossa saarnan pitää kenttäpiispa Yrjö Massa. Päivien aikana on ohjelmaan järjestetty mahdollisuus vierailulla Sotamuseossa, Lähetysmuseossa tai Mannerheim-museossa.

Kadettiupseereita kutsutaan runsaslukuisesti hengellisille päville. Majoitus on järjestetty Kadettikoulun tiloissa, samoin mahdollisuus ruokailuun. Sotilasmatkalippuja on varattu päville tulevien käyttöön.

Pääsihteerin palsta

Punainen lanka.

Ei värillä ole mitään tekemistä aatteen kanssa. Ei myöskään ole kyse siitä punaisesta viivasta. Otsikko tarkoittaa, että täällä toimistossa on haettu tälle vuodelle sitä merkittävää 'punaista lankaa', ja 'ydin-ajatusta', tai miten sitä milloinkin nimitetään. Löytyi eli ei, niin meidän lankamme olette te, Hyvät Järjestön Jäsenet.

Sanasta miestä...

Suuri ajattelijamme Puntun Paavo on sanonut, että pääsihteerit ne järjestöjä johtavat. — Johtakoot. Puhkeenjohtaja ja hallitus ne perää pitävät, sama se, kuka on märssyssä tähyttämässä.

Viel' on miestä Pohjassa...

Lehtiä lukiessa on tullut pantua merkille, että kaikkialla on muistettu vuosipäivää. Pienet päättäväiset ryhmät ovat hetken seisseet pakkasessa ja tuulen viimassa hautausmailla, jossa sankarit lepäävät. Ei sellainen oikein ole kyllä enää tapana. Toisenlainen taistelu olemassaolon ja aineellisen hyvinvoinnin saamiseksi vie kiireisen ihmisen vain omalle haudalleen.

Entä jatkot...

Vakavin huolenaihe on kansallisen yhteenkuuluvuuden jatkuva heikentäminen. Siihen tähtäävään toimintaan osallistuvat hyvin organisoidut ja aktiiviset joukot. Mitä hiljaisempia me muut olemme, sitä varmimmin kuljemme kohden lopullista vapauden menetystä. Näissä oloissa on ainoa puolustuskeino käyttää perustuslaillista sanan- ja kokoontumisen vapautta, korostaa turvallisuuden tarvetta, ylläpitää maanpuolustustahtoa ja uskoa itsenäisyyden luomaan yksilölliseen ja yhteiskunnalliseen vapauteen. Mutta ei riitä, että sen ymmärrämme. Meidän on tehtävä työtä sen säilyttämiseksi. Kadettikunnassa Sinulla on siihen mahdollisuus.

Oi niitä aikoja...

Miten mieltä lämmittääkään se, että Te, Hyvät Rouvat, olette eri puolella maatamme tahtoneet yhä ja taas uudelleen näyttää esimerkkiä, miten tätä kansaa ja sen vapautta tulee rakastaa. Kun kansojen välinen kanssakäyminen väljentää yhteiskuntaamme, olette Te, Veljeskunnan keskuudessa, erityisesti viime- ja tänä alkaneena vuonna osoittaneet miten me voimme palvella ja tehdä työtä oman yhteisömme hyväksi. — Veljet, sallikaa minun kysyä, mistähän heidän uskonsa saa alkunsa ja mistä tahonsa vapaaehtoiseen työhön. —

Erityisesti Teille ja niille monille järjestöön kuuluttomille, jotka eri tavoin auttoivat Kadettikunnan toimistoa viime vuonna selviytymään tehtävistään, pyydän osoittaa parhaimmat kiitokseni. Toivon, että saamme tukeutua Teihin yhä uudelleen.



-sihteer

Ps. Mitähän tuo sitten lieneekin, niin tulkoon todetuksi, että vuosikokoukset eivät ole yleensä ylösra-kentavia tilaisuuksia. Niissä ei ole sitä 'suuren urheilujuhlan tuntua', joka kerrottuna kerta kerralta vain paranee. Eikö siksi olisi aiheellista uudistaa koko toimenpide. Pidetäänkin esim piiripäivät. Tukeudutaan varuskuntaan tai mikä vielä parempi, johonkin muuhun laitokseen. Lähdetään joukolla yhdeksi lauantaksi, noin 9—14 väliseksi ajaksi. Tahti voisi olla vaikka tällainen: Ilmoittautuminen ja aamukahvi, alustus ja kiivas keskustelu, välitunti ja vielä kii-vaampi keskustelu kuullusta, vuosikokous (enintään 45 min), lounas, lenkkeily, isäntien kertomaa, sauna niille, jotka ovat lähteneet luvatta ja pelkäävät pala-ta vielä kotiin. Otetaan tavaksi — kerran vuodessa — kaikki mukaan — kuka ehtii ensimmäiseksi jär-jestämään. Hei!

Maanpuolustusaatteellista piiritoimintaa

Otteita kertomuksista

Pirkka-Hämeen Kadettiipiiri

"Kadettiipiiri on vuosikokouksessaan perustanut maanpuolustusjaoston, joka suunnittelee ja toteuttaa ulospäin suuntautuvan toiminnan pitäen kadettiipiirin työseminaarin helmikuussa, jonka perusteella siten jatko määriytyy."

Vaasan Kadettiipiiri

"Vaasan veri ei vapise, vaan 8.1. lähtien on toteutettu turvallisuuspolitiikan kurssin toimeenpano. Kurssi käsittää 15 kurssi-iltaa ja päättyy 25.4. Kurs-siohjelmassa on: Turvallisuuspolitiikan perusteet, so-dan kuva, joukkotuhoaseet, sotilaspolitiikka, rauhan-työ, puolueeton puolustus, kansainväliset sopimuk-set, henkinen maanpuolustus, hallinnollinen maan-puolustus, taloudellinen maanpuolustus, väestönsuo-jelu ja pelastuspalvelu, sotilaallinen maanpuolutus, puolueideologiat, sotilaitosjärjestelmät, maanpuol-usuksen historia sekä reserviläisjärjestöjen turvalli-suuspolitiikka."

Kouvolan Kadettiipiiri

"26.10. kuukausikokouksen aiheena oli 'Päivölän kuulumiset'. Marraskuun 18. järjestettiin työkokous Päivölän seminaarin yleistavoitteiden toteuttamiseksi. 10. tammikuuta kokoontui laajennettu piiritoimi-kunta suunnittelemaan perustettavia uusia jaostoja, mm julkaisu ja -informaatiojaosto. Kuluneella syys-kaudella Kouvolan piirissä kuunneltiin kaksi maan-puolustusaatteellista esitelmää: Maanpuolustusasen-teet työväestön keskuudessa ja Miten lehtikirjoituk-sessa voidaan tehokkaasti vaikuttaa lukijoihin. Itse-näisyyspäivänä julkaistiin artikkeli: Itsenäisyyden merkitys."

Lahden piiri

"5. 11. järjesti Lahden piiri maanpuolustusseminaarin Hennalan upseerikerholla. Siihen osallistui 30 jäsentä. Mm kaikki kolme komentajaa. Osallistujille oli viikkoa ennen jaettu seminaarin ohjelma, joka sisälsi seuraavat ryhmätyöt: Maanpuolustuskanavat Lahden alueella, Mitä keinoja maanpuolustustyössä voidaan Lahden Kadettiinissä käyttää, Miten luodaan yhteistoiminta maanpuolustusmielisten yhteisöjen kanssa ja Lahden Kadettiin maanpuolustustyössä aktivoiva organisaatio."

Niinisaloon Kadettiin

"Jäsenille on pidetty lyhyt informaatiotilaisuus Päivölään tapahtumista ja kevään -72 aikana järjestävät Niinisalon Kadettiin, Upseerikerho ja paikalliset maanpuolustusjärjestöt yhteisen turvallisuuspoliittisen seminaarin Niinisalossa. Seminaarin on tarkoitus kutsua osanottajia kaikista kansalaispiireistä sekä esitelmätoimijaksi ja alustajiksi nimekkäitä julkisuuden henkilöitä."

Kun toimeen tartutaan

"Vuoden 1971 toiminnan aloitti tammikuun 13 p:nä upseerikerholla pidetty tilaisuus, minkä emäntänä toimi puheenjohtaja ja aiheena oli rva Maija-Liisa Tikkan (Helsingistä) pitämä esitys: "Vuosi USA:ssa suomalaisen upseeriperheen silmäkulmasta", mitä esitystä täydensivät kaitafilmi ja dia-kuvat. Helmikuun 9. p:nä kokoonnuttiin jälleen kerholle Orvokki Virtasen kutsumana ja illan esityksestä vastasi lehtori Maire Juvonon kertoon olostaan Tshekkoslovakiassa elokuussa -68 sanoin ja kuvin. — Hämeenlinnan Kadettiin neuvottelutilaisuuden 23. 2. kahvituksesta vastasivat Vappu Linnakko ja Anneli Tikka varuskunnan Upseerikerholla. — Maaliskuun 8. p:nä kutsui Kaarina Riihimäki yhdistyksen kotiinsa. Tällöin päätettiin järjestää jäsenille "Autoilijan ensiapukurssi", minkä vetäjäksi lupautui sair. hoit. Sirpa Kinnunen. Kurssille osallistui 14 henkilöä. Valittiin myöskin toimikunta, jonka tehtäväksi annettiin suunnitella ja toimeenpanna muita jäseniä apunaan käyttäen kevään ja syksyn toimintaa. Toimikuntaan valituiksi tulivat puheenjohtajan lisäksi Vappu Linnakko, Eeva Mikkola, Ellen Saresalo ja Essi Väänänen. — Huhtikuun 5. p:nä kokoonnuttiin Helmi Elomaan luona valmistelemaan kevätlounastilaisuutta, mikä pidettiin upseerikerhossa huhtikuun 16. p:nä sunnuntaina perhelounaana. Lounaskortteja myytiin varuskunnan upseerikerhon jäsenille ystävineen. Tilaisuuteen osallistui n. 170 henkilöä. Lounaan aikana lauloi maj Martti Salmela tyttärensä säestämänä ja perheen pienimmille oli järjestetty viihdykkeeksi onkimista ja leik-

kejä, joista vastasi Vuokko Lyyly. Kevätkauden päätti Pirjo Wächterin järjestämä yhteinen saunominen ja uiminen Osuuspankin vastavalmistuneessa sauna-uimahallissa Osuuspankin toimiessa isäntänä toukokuun 5. p:nä."

Näin Hämeenlinnan Kadettiin rouvat ovat näyttäneet esimerkkiä. 27. 1. 1972 perustettiin Hämeenlinnassa Suomen kasarmien Upseerikerholla Hämeenlinnan Kadettiin naistoimikunta, jonka ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin rouva Anneli Tikka.

Siis ei mitään JOS.

Akavan piiriin kuuluvien ryhmien reaaliansiiokehityksestä UKK-kaudella

- UKK-sopimuskauden inflaatioksi voidaan arvioida noin 10 %.
- Akavassa on arvioitu valtion palveluksessa olevan jäsenkuntansa nimellisansioiden nousevan UKK-kaudena keskimäärin 7 %.
- Siten reaaliansioiden alentuvat keskimäärin 3 %.
- Ylempien toimihenkilöiden reaaliansioiden laskevat jopa 7 % UKK-kaudena.
- "Pakkasraja" valtion puolella on palkkaluokka A 15 vaiheilla (nykyisin hieman yli 1 000 mk kuukaudessa), sillä vain sen alapuolella olevat ryhmät ovat päässeet osallisiksi reaaliansioiden noususta.

Nämä laskelmat pohjautuvat valtion palveluksessa olevien palkkakehitykseen, mutta kehitys on ollut suunnilleen samanlainen myös kunnallisella puolella.

*

Nimityksiä reserviläisjärjestöissä

Maanpuolustuksen Tuki ry:n toiminnanjohtajaksi on 18. 1. 1972 alkaen nimitetty eversti evp Reino Nykänen. Hän on aiemmin toiminut ilmavoimain palveluksessa viimeksi Karjalan Lennoston komentajana.

Suomen Reserviupseeriliiton ja Reservin Aliupseerien Liiton uudeksi yhteiseksi tiedotuspäälliköksi on 29. 1. 1972 valittu valtiot. maisteri Pentti Huttunen. Maisteri Huttunen on aiemmin toiminut mm. Postipankin palveluksessa. Sotilasarvoltaan hän on alikersantti.

Työsarkamme selkiintyvät

On ollut mielenkiintoista seurata sitä merkittävää kehitysvaihetta, minkä upseerikuntamme kaksi veljesjärjestöä Upseeriliitto ja Kadettikunta ovat kahden kuluneen vuoden aikana läpikäyneet. Nämä kaksi vuotta ovat olleet merkittäviä linjanvedon vuosia, joiden aikana ovat selkiintyneet ne päätoimintojen muodot, joihin veljesjärjestöjen tulee keskittyä.

Erityisen voimakkaana on tullut esiin upseerikunnan nuoremman polven tinkimätön vaatimus keskittyä kummassakin järjestössä oman päälinjansa painopisteittäiseen läpiviemiseen. Ei ole nähty mahdollisena toimia yhdistystasolla tehokkaasti eräänlaisina yleisjärjestöinä, jotka hoitavat kaikenlaiset asiat etujärjestötoiminnasta aatteelliseen toimintaan ja urheilusta hengelliseen toimintaan. On vaadittu linjaa.

Upseeriliiton ja Kadettikunnan fuusioitumisesta on puhuttu myös runsaasti. Tämä ajatus on saanut voimakasta yleisvastustusta ennen kaikkea Kadettikunnan puolelta, ja siitä onkin yleisesti luovuttu.

Vaatimukset järjestöille

Koska vaadittiin tinkimättä linjaa, sen vedosta muodostuikin joskus vuosikokouksissa melkoinen myrsky. Mutta linjat syntyivät.

Upseeriliittoa vaadittiin, että sen on oltava ensisijassa ammattikuntamme tehokas etujärjestö. Taistelu työmarkkinapuolella meidän taloudellisten ja sosiaalisten etujemme puolesta, ottaen huomioon ammattimme tuomat useat erikoispiirteet, on siinä määrin kovaa, ettei mikään harrastelunomainen toiminta ole mahdollista. Upseeriliitolla on tässä todella kova sarka kynnettävänä.

Kadettikunnalta vaadittiin, että sen on luovuttava menneisyyteen tuijottavasta perinnekeskeisestä toimeentuloedustaan ja suunnattava katseensa tulevaisuuteen. Upseerikunnan on yhteiskuntamme valvotuneina yksilöinä seurattava aktiivisesti niitä yhteiskuntamme ilmiöitä, joilla on merkitystä maamme puolustamiseen. Eikä pelkästään seurattava ilmiöitä, vaan on myös analysoitava ne ja tietoisesti osallistamalla pyrittävä vaikuttamaan kehityksen suuntaamiseen maanpuolustusmyönteisemmäksi. Tämän toiminnan tukemiseen keskittäköön Kadettikunta puhtaasti aatteellisena yhdistyksenä kaiken tarmonsa.

Järjestöjen toimialakartoitusta

Viime vuoden aikana on päästy selvästi irti asenteellisista suhtautumistavoista keskeisiin kysymyksiin. Tämän myötä on Upseeriliitto ja Kadettikunta kysyneet aloittamaan neuvottelut toimialoistansa ja toimintamuodoistansa.

Pyrkimyksen ollessa entistä yhtenäisemmän upseerikunnan luominen, on molempien järjestöjen tarkasteltava näitä kysymyksiä avoimesti ja epäolennaiset seikat pois sulkien. Kun näin pitkälle on päästy ja toimialat saatu selvitettyiksi, on syytä todeta, että ilmapiiri on olennaisesti selkiintynyt.

Kuitenkin on edessä vielä vaikea tehtävä. Nimitäin alaorganisaatio, joka selvästi aiheuttaa tyytymättömyyttä. Tämän ongelman sarviin on syytä tarttua lujan päättävästi.

Tässä yhteydessä ei tästä sen enempää, mutta toivottavasti jo seuraavassa numerossa voin kirjoittaa edistysaskeleista, jotka tällä alalla on voitu ottaa. □

Maj A Sivula
toimikunnan jäsen

OTTEITA KADETTIKUNNAN SÄÄNNÖISTÄ

3. §

Kadettikunnan varsinaiseksi jäseneksi voidaan hakemuksestaan hyväksyä upseerin virkatutkinnon kadettina suorittanut upseeri

Jäsen voi vapautua Kadettikunnan jäsenyydestä ilmoittamalla eroamisestaan kirjallisesti Kadettikunnan hallitukselle tai sen puheenjohtajalle taikka suullisesti Kadettikunnan kokouksen pöytäkirjaan.

Jäsen, joka on kieltäytynyt maksamasta erääntyttä jäsenmaksua tai on kolmen vuoden aikana lyönyt laimin sen suorituksen, voidaan erottaa Kadettikunnan jäsenyydestä.

Kadettikunta ei ole velvollinen palauttamaan entisen jäsenen jo suorittamia jäsenmaksuja.

Kadettikunta saa varansa jäsenmaksujen, lahjoitusten, jälkisaadosten, julkaisujen ja keräysten avulla.

18. §

Kaikkien varsinaisten henkilöjäsenten jäsenmaksu on samansuuruinen. Jäsenmaksun suuruuden määrää vuosikokous. Erossa vakinaisesta palveluksesta oleva jäsen voi yhdellä kertaa suorittaa etukäteen kymmenen vuoden jäsenmaksun, jolloin hänen on maksettava suoritusvuoden jäsenmaksu kymmenkertaisena.

Jäsenmaksuista vapaat ovat

- 1) kunniajäsenet,
- 2) kuusikymmentä vuotta täyttäneet,
- 3) hallituksen jäsenet sekä
- 4) ne, jotka hallitus erityisistä syistä on toistaiseksi tai määräajaksi vapauttanut jäsenmaksun suorituksesta.

Kadettikurssien kuulumisia



6. merikadettikurssi

40-vuotisjuhlansa yhteydessä laskemassa seppeleitä sankarihaudoille 18.9.1971.

Kuvassa vasemmalta: kom Oiva Suosalmi, kom Veikko Poutiainen, komkapt Olli Kääriä, kom Orvo Peuranheimo, komkapt Friedrich Kaltamo ja kom Matts Vikberg.



6. merikadettikurssi

kokoontuneena 30-vuotisjuhlansa merkeissä Katajanokan upseerikasinolle vuonna 1961.

Istumassa vasemmalta: kom Matts Vikberg, komkapt Kaarlo Pakkala, kom Oiva Suosalmi, kom Orvo Peuranheimo, komkapt Ilkka Juntunen, seisomassa vasemmalta: komkapt Paavo Tamminen, komkapt Uolevi Varpelaide, kom Veikko Poutiainen, komkapt Erkki Ainamo, komkapt Valio Lapinjousi, ylil Oiva Korvola ja komkapt Olli Kääriä.



23. Merikadettikurssin parikymmenvuotisjuhla

20.12.1951 valmistunut 23. Merikadettikurssi oli lähimpine kouluttajineen koollla 22.—23.1.1972 mainitun tapahtuman 20 vuoden taaksejäämisen merkeissä. Kun rivit laskettiin, todettiin juhlahavvuus kahdeksaksi entiseksi (ja mieleltään yhä edelleen) merikadetiksi. Poissaolevat olivat kyenneet esittämään varsin selvät "force majeureit" ja olivat "hengessä mukana". Erittäin ilahtuneita olimme siitä, että kurssin aikaiset pidetyt kouluttajamme majuri R Grönholm ja komentaja E Wihtol olivat kanssamme yhteisten muisteloiden merkeissä. Kiitos myös Sinulle Heli Bergholm, joka mukanaolollasi tulkitsit niitä siteitä, joita perheitemme kesken on muodostunut.

Juhlapäivän ohjelma aloitettiin kunniakäynnillä kurssitoverimme Frans Bergholmin haudalla Kirkkonummella. Sitä seurasi kunniakäynti Hietaniemessä. Puolelta päivin siirryimme opinahjomme Merisotakoulun suojiin, jossa laskimme aluksi seppeleen koulun sankaritaululle. Kapteeniluutnantti Helanderin

isännyyden hoivissa saimme todeta koulussa parikymmenen vuoden aikana tapahtuneet organisatoriset, koulutukselliset ja sosiaaliset muutokset. Muistoksi ja kiitokseksi everstimme ja oppilaskuntamme puheenjohtaja Aimo Pajunen luovutti kurssimme puolesta kadettiosastolle Kustaanmiekan Kuninkaanporttia kuvaavan taulun. Yhteisiä asioita pohdittiin sitten oppilaskunnan juhlakokouksessa ja päälle syötiin maukas lounas Suomenlinnan upseerikerholla.

Illan ohjelma alkoi Ami ja Seija Pajusen vieraan varaisuuden merkeissä (sydämelliset kiitokset teille) ja jatkui pitkälle aamuyöhön Kajastajatorpalla, puheiden, muisteloiden, tanssin jne siivittämänä.

Kuntoa palautettiin seuraavana päivänä saunan ja uinnin avulla.

Kiitokset kaikille mukanaolleille. Pikaisiin tapauksiin.

Merikadetti 536

		23. KURSSI	
Evl	Tokkola, Yrjö Kullervo	myönnetty ero	24. 12. 1971
		14. ME-KURSSI	
Kom	Helenius, Johan Erik Torsten	ylennetty kommodoriksi	17. 12. 1971
		24. KURSSI	
Ev	Frick, Martti Leonard	myönnetty ero	9. 2. 1972
Evl	Kämäri, Jorma Kalle Jaimari	myönnetty ero	24. 12. 1971
		25. KURSSI	
Evl	Annala, Matti Olavi	myönnetty ero	31. 12. 1971
Maj	Muona, Aaro Ensio	myönnetty ero	22. 4. 1972
		26. KURSSI	
Evl	Huuhtanen, Unto	ylennetty everstiksi	17. 12. 1971
Evl	Lehtonen, Pentti Robert	ylennetty everstiksi	24. 2. 1972
		16. ME-KURSSI	
Kom	Vitikka, Olavi Israel	myönnetty ero	15. 3. 1972
		27. KURSSI	
Maj	Ericsson, Raimo Bernhard	ylennetty everstiluutnantiksi	24. 2. 1972
Maj	Koskinen, Reima Vermas Vasama	ylennetty everstiluutnantiksi	21. 1. 1972
Maj	Kärki, Pertti Juhani	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 12. 1971
Evl	Soila, Antero Juhani	myönnetty ero	4. 2. 1972
Maj	Vanamo, Leo Valdemar	myönnetty ero	29. 12. 1971
		19. ME-KURSSI	
Evl	Tikka, Lauri Olavi	myönnetty ero	10. 2. 1972
		29. KURSSI	
Maj	Tuhkunen, Kalevi Kullervo Johannes	myönnetty ero	5. 6. 1972
Evl	Vartiainen, Aarne Olavi	myönnetty ero	6. 3. 1972
		31. KURSSI	
Maj	Järvinen, Pentti Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 12. 1971
		22. ME-KURSSI	
Komkapt	Anttinen, Jussi	ylennetty komentajaksi	17. 12. 1971
Komkapt	Leskinen, Veikko Edvard	ylennetty komentajaksi	17. 12. 1971
		33. KURSSI	
Maj	Lohi, Eero Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 12. 1971
		34. KURSSI	
Maj	Mäki, Pentti Juhani	ylennetty everstiluutnantiksi	24. 2. 1972
		35. KURSSI	
Maj	Rekola, Olli Oskari	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 12. 1971
Maj	Silen, Åke Erik Vilhelm	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 12. 1971
		23. ME-KURSSI	
Evl	Granbohm, Bror Torsten Viking	myönnetty ero	5. 3. 1972
		36. KURSSI	
Maj	Jaakkola, Pertti Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 12. 1971
		37. KURSSI	
Maj	Kekarainen, Matti Kalevi Antero	myönnetty ero	14. 12. 1971
Maj	Tiainen, Aimo Yrjö	ylennetty everstiluutnantiksi	21. 1. 1972
		38. KURSSI	
Evl	Leppänen, Matti Vilho Sakari	myönnetty ero	22. 12. 1971
		39. KURSSI	
Kapt	Gabrielsson, Kaarlo Kai	ylennetty majuriksi	21. 1. 1972
Maj	Laine, Raimo Kullervo	ylennetty everstiluutnantiksi	21. 1. 1972
Kapt	Louekari, Paavo Kullervo	myönnetty ero	29. 2. 1972
Evl	Meriö, Rauno Martti	ylennetty everstiksi	24. 2. 1972
Kap ^o	Tuononen, Reijo Erkki	ylennetty majuriksi	24. 2. 1972
		26. ME-KURSSI	
Kapt	Lahdenranta, Pentti Juhani	ylennetty majuriksi	24. 2. 1972
		40. KURSSI	
Kapt	Hämäläinen, Osmo Ensio	ylennetty majuriksi	21. 1. 1972
Kapt	Nordman, Folke	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
		myönnetty ero	10. 1. 1972
Maj	Pernaa, Veli Yrjö	ylennetty everstiluutnantiksi	24. 2. 1972

		41. KURSSI	
Kapt	Kauko, Pentti Johannes	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
Kapt	Kauppinen, Juhani Antti Sakari	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
Kapt	Lehtola, Antti Jalmari	ylennetty majuriksi	21. 1. 1972
Kapt	Tiainen, Martti Olavi	ylennetty majuriksi	21. 1. 1972
		27. ME-KURSSI	
Kapt	Nurmi, Viljo Hannes	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
Kapt	Virtala, Lauri Tapio	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
		42. KURSSI	
Kapt	Paloheimo, Antti Kaarlo Juhani	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
Kapt	Peltola, Antti Juhani	ylennetty majuriksi	21. 1. 1972
		44. KURSSI	
Kapt	Lumme, Matti Pekka	ylennetty komentajakapteeniksi	21. 1. 1972
		29. ME-KURSSI	
Kaptl	Alanne, Ilkka Seppo Ilmari	ylennetty komentajakapteeniksi	17. 12. 1971
Kaptl	Iivonen, Heimo Matti	ylennetty komentajakapteeniksi	17. 12. 1971
Kaptl	Pajala, Jukka Kaleva	ylennetty komentajakapteeniksi	17. 12. 1971
		45. KURSSI	
Kapt	Laaksonen, Pertti Johannes	ylennetty majuriksi	17. 12. 1971
Kapt	Liusvaara, Jouko Kalervo	ylennetty majuriksi	21. 1. 1972
		46. KURSSI	
Kapt	Forsman, Lauri Anton Yrjö	myönnetty ero	6. 2. 1972
		34. ME-KURSSI	
Ylil	Teikari, Pekka Jalmari	ylennetty kapteeniluutnantiksi	21. 1. 1972
Ylil	Vaarna, Pertti Juhani	ylennetty kapteeniluutnantiksi	21. 1. 1972
		49. KURSSI	
Ylil	Ahlström, Matti Juhani	ylennetty kapteeniksi	31. 12. 1971
Ylil	Ahonen, Kauko Olavi	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Ailio, Pekka Rikhard	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Heinonen, Seppo Aulis Ilmari	ylennetty kapteeniksi	31. 12. 1971
Ylil	Hietala, Reijo Juhani	ylennetty kapteeniksi	31. 12. 1971
Ylil	Jokinen, Hannu Tapio	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Karjalainen, Ilkka Aarre Tapani	ylennetty kapteeniksi	21. 1. 1972
Ylil	Karvo, Tauno Armas	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Koponen, Ari Matti Juhani	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Leino, Jorma Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 2. 1972
Ylil	Liettu, Seppo Olavi	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Nurmela, Matti Olavi	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Oja, Leo Kaarlo Mikael	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Olkkonen, Hannu Olavi	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Rauti, Into Tapani	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Savaste, Kaarlo Ilmari	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Surakka, Pekka Elis	ylennetty kapteeniksi	21. 1. 1972
Ylil	Suvinen, Ilmari	ylennetty kapteeniksi	21. 1. 1972
Ylil	Tolonen, Kalle Jaakkola	ylennetty kapteeniksi	24. 2. 1972
Ylil	Vehmas, Sakari Juhani	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Viding, Heikki Juhani	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Vigrén, Pertti Juhani	ylennetty kapteeniksi	17. 12. 1971
Ylil	Yli-Ketelä, Pentti Juhani	ylennetty kapteeniksi	21. 1. 1972
		50. KURSSI	
Ylil	Horte, Markku Oiva	myönnetty ero	7. 3. 1972
Ylil	Mälkönen, Antti Ilmari	myönnetty ero	6. 3. 1972
		51. KURSSI	
Ylil	Lehtonen, Leo Kullervo	myönnetty ero	12. 12. 1971
		52. KURSSI	
Ltn	Vuorensola, Martti Juhani	myönnetty ero	6. 12. 1971
		53. KURSSI	
Ltn	Arjamaa, Markku Juhani	myönnetty ero	4. 1. 1972
Ltn	Halonon, Reijo Kalevi	myönnetty ero	6. 12. 1971
		54. KURSSI	
Ltn	Varjonen, Jarmo Tapio	myönnetty ero	7. 1. 1972
		55. KURSSI	
Ltn	Jokinen, Reijo Johannes	myönnetty ero	15. 12. 1971
Ltn	Lyytinen, Jouni Esko Gunnar	myönnetty ero	7. 2. 1972
Ltn	Pajunen, Jorma Juhani	myönnetty ero	7. 12. 1971

Sisällysluettelo

	Sivu
In memoriam	2
Eversti Jaakko Valtanen: Puolustuslaitos suomalaisen yhteiskunnan osana	3
Everstiiluutnantti Tauno Kuosa: Mannerheim ja "Barbarossa"-valmistelut	7
Kapteeni O Karanka: "Vapaus -71"	12
Majuri Pentti Karvonen: Sodanaikainen elokuva — mitä se kertoo, ja mitä siitä voidaan kertoa	19
Majuri evp Erkki Innola: Döbeln Juuttaalla	24
Majuri H Särkiö: Uusi puolustuspolitiikka?	28
Pääsihteerin palsta ym	33
Kadettikurssien kuulumisia	36

VALMISTAMME
RUNSASTI KORKEATKIN
VAATIMUKSET TÄYTTÄVIÄ
PAINOTUOTTEITA
TÄMÄKIN JULKAISU ON
PAINETTU MEILLÄ.

OTTAKAA YHTEYS!

**LÄNSI-SAVON
KIRJAPAINO**

MIKKELI

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 94

Päätoimittaja: evl A A Salin, PEkoul-os
puh 625801/2495

Toimituskunta:
evl A A Salin (pj), evl P Impola, maj M
Sinerma, komkapt A Koivisto, kapt M Här-
könen

Toimitussihteeri: kapt M Härkönen,
PE-koul-os, puh 625 801/2863

Ilmoitukset: herra T Honkaniemi, Säästö-
pankinranta 4 A 2, 00530 Hki 53, puh Hki/
710 153

Taloudenhoito ja ilmoitusaineis-
to: rouva Irja Wonkka, Liisank 1, 00170
Hki 17, puh Hki 12681/333

Kuvalaajat: Laattakeskus, Lönnrotink. 32
A, 00180 Hki 18, puh Hki/602 780

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Sirkka-Liisa Törmänen, Fredrikink 16
A 12, 00120 Hki 12, puh Hki/665 739

Tilaushinnat: 1/1 v 6,—, irtonumerot 1,50

Ilmoitusmaksut:			
takakansi	600,—	sisäkannet	550,—
1/1 sivu	500,—	1/4 sivua	180,—
1/2 sivua	300,—	1/8 sivua	100,—
		rivi-ilmoitus	50,—

POSTISIIRTOTILI 30909



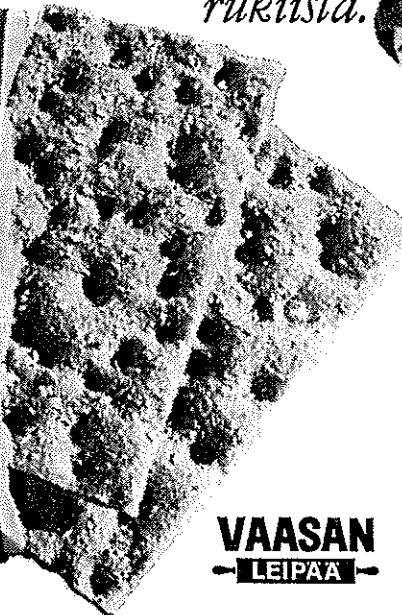
Mikkelissä pitää talvilomailijakin "päämajaa"

Mars. Joukolla mukaan.
Marskin maineikkaisiin
maisemiin.

Mikkeli
– on perinteitä



pitäkää *murealla KUNTO-näkkileivällä. Se on*
kuntoa yllä *tosi tuhtia ruokaleipää, ra-*
vitsevaa ja terveellistä. Kyllä
KUNTO kunnan kohottaa — onhan se leivottu kokojyvä-
rukiista.



VAASAN
— LEIPÄÄ —



taas tarvitaan verta

**ONKO
SINUNKIN
VERESI
LÄHTÖVALMINA
LÄHIMMÄISESI
AUTTAMISEKSI**